

Заява.

В попереднім числі нашої часописи в справованню з ньюйорського віча (сторона 3-та) було ужите два рази слово: піп. Сім словом почули ся ображені 11 руських священиків на чолі з духовним управителем Р. Н. Союзу, Всч. о. М. Балогом. О. М. Балог, загостивши минулої п'ятниці до нашої редакції, зажадав від нас рішучо в своїм власнім імені і в імені своїх 10-ти собратів відкликання сего обидливого (sic! — Ред.) слова. Не маючи найменшого наміру обиджувати когонебудь взагалі, а з окрема нашого духовенства, відкинуємо радо се слово і заявляємо, що ми ужили його (а властиво липили його так, як воно було написане в згаданім звіті секретарем віча, п. Н. Тришом) в такім значінні, в яким уживав його увесь наш нарід в своїх обрядових піснях і взагалі в устній словесності. Словом „піп“ послуговували ся і послуговують ся всі наші поети, писателі, історики, етнографи та різні учені письменники, але ніхто з них не уживав сего слова в обидливім значінні, бо й воно не було ніколи та ще й досі не є образливим. Се було би дивно, а подекуди й смішно, якби ми знехтували авторитет та повагу усіх наших учених, а пішли за голосом вузкоглядних одиниць, які зі строгою наукою не мають нічого, або дуже мало спільного. Не хочемо заводити на сім місці ніякої полеміки і віддамо сю справу під розвагу та осуд компетентніших від нас людей, а кінчимо свою заяву тим, чим її й зачали: перепрошуємо публічно одиниць руських священиків, котрі образили ся прастарим руським словом „піп“ і обіцюємо свято не уживати більше сього „обидливого“ слова в приміненню до їх осіб. Е. тоді, коли буде яканебудь мова про них самих, але тільки про них! Просимо отже дотичних духовників, щоб були ласкаві подати нам до відома свої чесні імена, аби ми на будуче не потребували публікувати подібних, як ся, заяв, та не наражали себе на незаслужені докори і догани.

РЕДАКЦІЯ.

Як закладати читальню.

Від одного громадянина з Трой, Н. Й. дістаємо слідуєче писемко:

Хвальна Редакціє!

Просимо подати нам інформації щодо заложення читальні. Сими діями порішили ми закласти свою святу науку для старших, тай не знаємо, як до сього діла забрати ся. А читальні нам кінче потрібно, бо нарід сить сном блаженних і находить ся над берегом пропасти. До злого то він похилний, але до доброго діла і нагайкою його не наженеш.

Найшло ся тут кілька одиниць, котрим добро народа лежить на серці і вони хотять розпочати якусь просвітну роботу та без читальні не мож нічого зробити. Маємо надію, що з отворенем читальні настане у нас инше житє, а догадуємо ся сього з числа охочих людей, які домагають ся заложення сєї просвітної інституції.

Ожидуючи нетерпеливо Вашої поради і т. д.

З огляду на вагу справи не відповідаємо на се писемко приватно, але подаємо жадані інформації до загального відома, щоб і інші руські громади користували ся сими інформаціями і закладали у себе читальні та брали ся до освідомлюючої праці над занедбаним простолодом.

Щоб закласти читальню, треба наперед одного-двох людей, які мають дати ініціативу, то значить: мають піддати своїм знакоми гадку і захопити їх до сєї справи. Не кінечно треба ходити поміж людей з „нагайкою“, бо силуванням конем хліба не доробити ся. Усак на-силство, хочби й до найліпшого діла, нашому народови дуже осоружне. І не дивиння, бо се-ж потомки вільного й свободолюбного козацтва. Чого не вдієш просьбою, не зробиш ніколи грозьбою. Найліпше повести діло так, щоб нарід сам з себе прийшов до того закінчення, що без науки годі жити на світі. Кажемо жити, а не „гнити“, бо жите життя не рівне. І звірі жиють, але-ж людина не звірина!..

Як знайдець ся на яким плейзі меткий та проворний ініціатор, тоді заложене читальні вийде вже само з себе. Так воно стало ся і в руській громаді в Трой, Н. Й. Один свідомий чоловік став агітувати за читальню поміж своїми знакоми. Тоти його знакоми не тільки самі згодили ся на пропозицію свого земляка-товарища, але ще й других до сього захопили. І так повстала громада людей, яка прийшла до пересвідчення, що читальня кінче потрібна.

Коли збереть ся гурток свідомих сєї справи одиниць, тоді треба заповісти на означену з гори днину великий мітинг, або всенародні збори читальні. На сї збори треба стягнути як най-більше людей без згляду на пол або вік. Найбільше поведжене мають такі читальні, в яких беруть живу участь жіночки та дівчата, бо-ж в мішаним товаристві найліпша забава. А читальня, се — жіночо — така народна інституція, в якій люди не бють поклонів і не завертають поклобно очима, але прилично заважають ся чи то свободними розговорами, чи читанням, чи співом, чи театральними представленнями, чи якими-там иншими просвітними та уморальними ділами.

Читальняні збори належить розпочати так, як і кожний инший мітинг або віче, т. з. вибором тимчасового председателя і одного або двох секретарів. Председатель отворас наради і уділяє слова всім бесідникам. Секретарі протоколюють. На загальних зборах треба пояснити народови потребу і ціль читальні і захопити всіх присутніх до приступлення в члени читальні. Відтак належить вибрати читальняний виділ, який складаєть ся звичайно з отенх членів: голова, містоголова (заступник голови), секретар, заступник секретаря, касієр, заст. касієра, бібліотекар, заст. бібліотекаря, господар, заст. господаря. Разом отже 10 осіб. Властиво лише 5 осіб становлять читальняний виділ, а прочі 5 заступають перших на слухай їхньої недуги або якої иншої фізичної перешкоди. Обовязки сих урядників більше-менше такі:

Голова веде провід в усіх нарадах, заповідає місячні або надзвичайні мітинги та читальняні сходи, репрезентує на зверх ціле товариство, доас про моральне добро членів, піклуєть ся майном товариства, полагоджує та підписує всі справи і рахунки, мирить посваривших ся членів, засилає вразі потреби правної поради адвокатів, словом: робить усе те, що виходить на користь товариства.

Секретар веде усе писемне діловодство. До сього йому потрібні отсі книги: книга протоколів, книга членів і книга приходів та розходів. В книзі протоколів записує усі наради і ухвали з різних мітингів та з поодиноких засідань читальняного виділу. Ся книга — се пеначе історія товариства від самого початку його

засновання аж до найновішої хвилі. В книзі членів записують ся в позабучнім порядку всі члени і їх місячні чи які-там инші вкладки і наліжності. В книзі приходів і розходів зазначають ся докладно після дати усі ті гроші, що до каси впливають або з неї видають ся. Ся книга мусить бути згідна з такою самою книгою касієра.

Касієр має лиш одну книгу, а саме: книгу приходів і розходів. Вона провадить ся на такий лад, як така сама книга секретаря. Обовязком касієра переховувати в безпечнім місці гроші товариства, приймати та покривувати всі виплати й виплати і старати ся придбати як най-більше майна товариству.

Обовязки та права сих трох виділових є такі самі, як і дотичних урядників по наших братствах, тому ми не будемо більше на сім місці ними займатися.

Бібліотекар орудує бібліотекою товариства. На внесенне виділу він пренумерує вказані часописи, закуповує та спроваджує потрібні книжки, означає їх порядковими числами, записує до своєї особної книги, уміщує в відповідних шафах і вишочкає на жадане членам читальні. За кожду книжку відповідає бібліотекар своєю власною кштенією і то не тільки тоді, коли вона з бібліотеки пропаде, але і тоді, коли буде пошкоджена або пошарпана. Він мусить добре смотрити, в якім стані випочкає книжку членови, а в яким стані вона назад до його рук вертає. Хто випочичує книжку в якийнебудь спосіб знищить, обовязаний вернути за неї гроші і тому на кожній книжці повинна бути пазначена її ціна. Хто не доложить оком, доложить боком, а бібліотекар, котрий не знає, де якась книжка з його бібліотеки поділа ся, мусить за неї заплатити сам. Обовязки бібліотекаря вимагають багато знаня і багато хисту та проворности. Він повинен знати зміст і вартість кожної книжки, а головне повинен уміти захопити членів до читаня. Необізана зі справою людини може більше пошкодити ніж помочти, тому на сей уряд належить поклукати людей спосібних, пильних і проворних.

Господар читальні має нагляд над льокалом товариства і над усею його обстановкою. Він стареть ся про столи, крісла, лавки, образи, мапи і взагалі все, що служить для вигоди членів чи для прикрашеня читальняної комнати. Під своїм зарядом має він також усі ті річи, що служать до театральних вистав. Зрепноту вже сама назва сього урядника вказує на його обовязки і від неого залежить в великій мірі зверхня вартість цілого товариства.

Як вимагає потреба, то можна ще вибрати контрольну комісію з трох членів або і яких инших урядників. Се вже залежить від волі читальників і від різнородних обставин.

На сім місці мусимо ще зазначити, що обовязком читальняного виділу сходити ся раз або два рази в місяць на особні засідання і на тих засіданнях обговорювати та ухвалювати всі такі справи, які не вимагають компетенції загальних зборів, а які потрібно перевести в користь цілого товариства.

Вергасмо сще до початкових стрічок вишнішої статі. Скоро перші загальні збори виберуть уже читальняний виділ, треба сечас установити якась вступне діло кожного члена і відповідну місячну вкладку. Звісно, що без „мамони“ не удасть ся нині майже ніяке діло, а читальня потребує грошей на часописи та книжки або також на ноги, театральні причади і т. п. річи. Як не може бути коршми без шкільнок, так немислима ніяка читальня без книжок.

На закінченє скажемо сще, що поведженє кожної читальні залежить майже виключно від самого читальняного виділу. Як діяльний виділ, то й читальня буде просперувати; як же виділ існує тільки на папері, то і читальня не вдерить ся. Смаруйте ви собі не знаті якими оліяка-

ми колісцятка в золотім годиннику, а як не буде сталеної пружини, то як він може ходити?..

Не знаємо, чи отся наша стаття вдовольнить шан. громадянина з Трой і чи вистарчать йому подані тут інформації. Було би найліпше, якби тамопні Руськи запросили собі когось з наших інтелігентів (найліпше з сусідства, як нема нікого відповідного в міся) і попросили його сказати яке вступне слово і перевести вибір читальняного виділу та уділити йому відповідної поради. Ми не можемо заніматися відразу усіми подробицями, бо се заняло би нам за багато місяці. Уже така справа як поданє хочби коротенького начерку читальняних статутів вимагає немало часу і праці. На жаданє більшого числа людей ми можемо взяти ся і за сю працю, а поки-що відсплаємо усіх тих, що цікавлять ся читальняними справами до тих статей, які друкують ся в „Свободі“ вже від кількох місяців, а які мають сільний наголовок „В читальні“. Там найдець ся не одно таке, що може стати в пригоді нашому загалоу.

Страшний вибух динаміту.

Дня 1-го с. м., в само полудне, стало ся в ньюйорськім порті велике нещастє: дві купецькі барки, наладовані стрільним порохом і динамітом вилетіли з величезним гуком в повітрі і спричинили в цілій околиці таке спустошенє, яке ділають звичайно самі сильніші землетресєня. Убитих людей 30, покалічених тяжко 300, поранених тисячі. Матеріальні шкоди ще не обчислені, але вони доходяць певно до міліона, а може навіть перевищають значно сю величезну квоту.

На доку ч. 6. залізничі Central Railroad of New Jersey, в місцевости Communipaw, що становить передміє рухливого міста Jersey City, N. J. стояло 20 тягарових возів, наладованих динамітом і невеликою кількістю стрільного пороку. Сей вибуховий матеріал виландували робітники на дві перевозові барки, що стояли на ріці Hudson і були привязані до згаданого доку. Одна з тих барок, „Whistler“, була вже наладована, а на другій, що називала ся „Catherine W.“, ухваляли ся жваво робітники, дожидаючи нетерпеливо полудневого відпочинку.

З ударом 12-тої години почали робітники відкладати свою роботу і, сідаючи гуртками на отвертій місці (на дворі було тепло), забирали ся до скромної перекуски. Нараз дав ся чути страшний гук, а в слід за ним підвісь ся облаки димковатий стовп брудно-жовтого диму і цілі хмари збитої куравы та дрібоньких деревляних трісочок. Зробило ся відразу глухо і темно, як перед градовою тучею. Повітря було переповнене питомою воною спаленого динаміту. Здавало ся, що сонце померкло і настав день страшного суду. Усі ті, що находили ся в сусідстві сєї страшної сцени, не зміють до нинішнього дня повісти нічого ані про сю експлозію, ані про свої власні вражіння чи спостереженя. Вони майже несвідомі, чи се було справді на яві, чи може їм снів ся важкий та прикрый сон.

Коли розступили ся густі клуби диму та куравы, побачили надбігаючі люди, що спустошенє досягнуло немімовірних границь. Обі барки, Whistler

і Catherine W., счезли з поверхні ріки, наче дві мільйоні банкноти. Ніякого сліду ані на воді, ані на землі. Десять всьо поділо ся, наче крізь землю пішло. Док, до- котрого обі сі барки були привязані, рознесло кудись обвітами. Лиш кілька стовбурів над самою поверхнею води свідчили, що на тім місці стояла колись якась будівля. На око виглядало, що ся будівля була там не перед хвилиною, але дець може перед сотнею років. Сусідні доки теж погаратані. Величезний товаровий корабель „Ingrid“ стоїть з полонаними щоглами, а в його грубих сталевих боках видно кілька дір. З двох залізничих возів, що стояли на самім краю розлетівшого ся доку, остали ся лише тяжкі залізні колеса з ресорами. Сила вибуху шпурнула ними геть-геть далеко в бік, а деревляні частини рознесла маленькими частинками по цілій околиці. З третього воза, який був злучений з двома першими, лишив ся чистий скелет: стіни поторошені а на підлозі лежать одна на другій деревляні пакки ненарушеного динаміту. І в прочих кільканадцяти возах лишив ся динаміт ненарушений, і се треба уважати великим щастєм. (Щастє в нещастю). Знатокі вивеняють, що коли-б так весь сей динаміт (а його лишило ся ще 100.000 фунтів!) був експлодував, — діла околиця в промірі кількох миль була би представляла одну велику та страшну руїну, инакше кажучи: тисячі людей найшли би були неминучу смерть, а з безчисленних будинків остали би були самі румовища.

Та і без того вибух спричинив не-обчислимі шкоди. На величезнім будинку залізничої стації C. R. of N. J. завалив ся на голову пасажирів весь шкільний дах. Одного чоловіка убилло на місці, а десятки инших тяжше або легше поранило. В деяких місцях потріскали грубі мурі. Вікна повилітали враз з рамами. В кількох залізничих магазинах виврало цілі стіни. Страшна, невидима сила збивала людей з ніг і розкидала ними по землі, мов никлими листочками. На кілька миль в округ вилітали пиби з вікон, а гук вибуху чути було на віддаленє 40 миль.

Страшну хвилю пережили мешканці Нью Йорку, Бруклина, Джерзі Сіті і прочих сусідних місцевостей.

Подробаці сєї величезної експлозії подамо в слідуєчій числі нашої часописи.

ПРОСЬБА

до всіх, що думають слати жертви для страйкуючих Русинів в Вестмореланд Навті.

Прошу уніліно усіх тих, що їх серце відгукнуло ся на нашу просьбу о поміч для страйкуючих в повіті Вестмореланд, аби усі жертви прислали тільки на адресу підписаного. Се потрібне для евіденції, та для точного і справедливого розділу жертв поміж усіх голодуючих.

З поважанєм

Д-м. Калітула, Гол. Предс. Р. Н. Союзу.

McADOO, PA.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО ДО
РУСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ЕВГЕНІЙ ГРЕБІНКА.

ЧАЙКОВСЬКИЙ

Роман з неадаптированої старшини.

З російського перекладу

К. ЕНФОНІ КЛИМОВИЧ.

(Далше)

— А моя шабля де?...

— Шабля у полковника, висить на стіні під образами; в почоті твоя шабля, добра шабля! Чи не мож мені твоєю шаблею погугляти з Татарами? З лицарською шаблею і сам станеш мов лицар.

Ані думай! — закричав Касян, — до сих пор вірно служила моя шабля, хрестила головні невірних, не викрипалася, не притуплялася, до сих пор чужа рука не рушала її — і не рушить: умру — завичу чолестити її до труни з мною... Ти можеш її добрий чоловік, Бог тебе знає, що у тебе на умі, тільки не рушай моєї шаблі, не зобиджай дідів, та ще замкненого, не перечайся з мною!

— Сохрани мене Боже, Боже мене сохрани! — говорив відходячи Герцук. — Прощай, дядьку, не сердись! я полковникові передам твою волю; добрий козак любить шаблю як жінку, більш жінки, сто раз більше, тисяч раз... сто тисяч...

А між тим, при перших промінях сонця сторожеві козаки з фортечного валу помітили в дали великі клуби пилу, і незабаром показалися на степу легкі відділи Татар. Узброєні козаки висипали на вал; гармати станули коло гармат; звісні, вправні стрільці, понабивши гаківницю, навели їх в поле і, припавши за застінками, дожидали неприятели; Татаре наїжджували, гарцювали, підсакували до замку, з ріжками прускали стріли, котрі, не долітаючи до цілі, востромячилися в землю. Козаки не стріляли. Разів кілька просилися козаки у полковника з фортеці, погугляти за валом і повідатися з Татарами, але полковник понуро одвічав їм: „не пора!“ або „не кваптеся наперед батька в печко!“ і нетерпеливо поглядав на лівніч. Ще вчора, зараз по приїзді Касяна, полковник Іван післяв гонця до полковника прилучного просити підмоги, і приказ до пирятинської сотні, нещоволяючи явитися під Лубни: гонець не вертав ся, підмоги не було, Пирятинці не йшли. Татарські наїзники стали смирніші, зачали ближче підїждати до валу; але з фортеці грядли гаківниця, друга, третя, і вони розсілися, оставляючи на місці двох чоловік та коня: один лежав долі-ниці, начеб спав, другий, лежачи навзак, махав руками майже до полудня, мов вітровий млин; а раненний кінь, все намагався піднятися, ставав на передні ноги і спадляч на задні, як собака, судорожно витягав довгу шку, так що страшно було дивитися на нього; потім, хитаючись, падав і вліз вистав на передні ноги...

Настав полудень тихий, царний. Татаре, виїхавши поза вистріл фортечних гармат, стояли густими товпами; над чистим полем плавив по небу великий коршун: розпустивши широкі крила, витягнувши ноги, узброєні острими кігтами, швидко спускався він на трупи, і швидко кидався на бік, буци нерадо підїмався в гору, коли ранений Татарин живих замавав руками. По полю топцем бігала якась явба собака, спустивши хвіст, зівівши голову і довгий висодоплений язык; змучена, зупинилася вона перед трупами, кругом понюхала поле, завилала, і підгодувши хвіст кинулася утікати з всіх ніг. Полковник, витираючи запрілі очі, поглядав на північ — на півночі нікого не було. Тільки чистий степ, розпалений полуднішнім сонцем, та по степу, мов біжуче стадо втікаючих овець, мелькав іноді туман на далекому овиді.

Герцук радив полковникові зробити випад, полковник не згоджав ся, дожидаючи спокійної підмоги.

— На що вам, по що вам підмога, коли ви самі великий лицар? — говорив Герцук, — прийде підмога, ви розіб'єте Татар, і всі скажуть: не сам розвів полковник Іван, люде помагали; ще чи не засьпівають пісню, бабську пісню:

Сі не сама прала,

Кума помагала:

Дала кумі миску шпача

Два куски сала...

Бабська пісня, а засьпівають її на ваш карб, і вам буде встидно, й казати буде нічого.

— А рад би знати, хто засьпіває? — Яник без костей! яка небудь баба засьпіває, — що ви їй скажете? Отсю пісню давно сьпівають, годі вам, пане, заказати їй! Закажете, ще гірше: непристойне скажуть про вас, про хороброго лицаря, і в Прилуках і в Маргороді будуть сьпівати пісню, коли-б у васім полку побоялись... Я вас люблю, пане мій, дуже люблю... от відкіля беруся я слова мої.

— Знаю, друже мій, знаю, братику Герцук, спасибі! тобі, дасть Бог, надстане спека, то я повитаюся з ними, я докажу, що я сам побю отсю погань, без прилучних дегтярів... хоч острожность не вадить... А що Запорожець?...

— Сидить під стражею... Та слава Богу! Ти розумив мене сховати сю стару шаблю. Спасибі, брате! мені і в голову не прийшло з початку, що отсе шпиг від Татар; наробила би хвасу в роті, коли-б оставили його на волі...

— Звісно!... Ви самі, пане, в перш об сїм думали, та не хотіли тільки зобиджати лицаря; ви зараз і сказали, що думали...

— Яка голова в тебе, Герцук! — сказав вдоволенний полковник, — навіть думки мої знає...

— Я сьміюся против вас, пане мій, а Господь умудряє сліпців... А яку історію вдумав той дід: буцим покійниці Марини, царство їй небесне, воскресла!

— Дивно і мені здавалося, та лецарська повинність не звеліла розпитувати о бабі... А що, як вона жива?

— О, Боже-ж мій! хіба, пане, мертві воскресать? Сам бачив, як вона виїхала на руштоване, сам бачив... та я вже говорив вам... на силу втік з Січі, а то коли-б наїшли, то й мене-б стратили, так розлютились було ті невіри!

— Не кажи так, Герцук, — сумно сказав полковник, — вони християнські лицарі, а хетри бувають і люті, мов вовки... Не думав я перестити моєї Марини, не додержав слова покійниці жінці...

— Що з воза впадо, те пропало, пане мій. Що-ж, коли-б і живою була Марина?

— Бачить Бог, я-б віддав її за Олексія. Я й тоді хотів се зробити... та... Бог його знає... як... Ну, та що й говорити про те!... Чи випитував ти вчора Запорожця о моїй дочці?

— Цілий вечір... та бреше небиліш, старий лє! Так, каже, прийшли та й живуть у мене, — відкило питаєть ся в речах; він, ажучи на зимівнику, певне не знає того, що ви знаєте з моїх слів... та вдумав казку для більшого почоту, думав, що ви баба, тому, що вони всіх нас Гетьманців мають за баб, і розплачесь на висточку о дочці і дасть йому волю робити, що охоче, для Кримців. Певне дістав від хана не одного червоного...

— Так, такі погоди, собоко! упоравши ся з Татарами, я навчу його, як жарчувати з полковником Іваном! Що-ж він теж? Ти його бачив сьогодні?

— Бачив. Дуже засмував, бєть ся об решотки, аж плачел...

— Нехай плаче, нехай плаче, від злости плаче! Понуховав широго, та не вдалось покушати... А не зле-б і нам перекусити, Герцук!

Зачало вечорити. Татаре невеликими купками стали розїжджати по полю перед фортецю; одна, по-більша, підїхала досить близько і обступила трупи товаришів! деякі злізли з коней, здавалось, хотіли підняти і повезти з собою мертві тіла. Гармати приляг до гармат, приложив люту, і з фортечного валу грядув вистріл: ядро попало просто в купу; як живе срібло розбризнулось Татаре на всі боки, оставляючи на місці ще кількох товаришів і два довгі списи, востромячені в землю; на списках торчали тільки-що зрубані козацькі голови, кров стікала по довгих ратищах; вечірний вітерець хитав їх на боки і вів чорними чубами...

— Не коней, алош! — сказав полковник, заскрежетав від злости зубами, — дам я їм! А де Гадюка?

— Варить вечерю для пана, — одвічав Герцук, — та позовольте, я поїду за вами. На що вам Гадюка? Ждати довго... Скажи, що се в тебе за пірце на шаці?

— Замова від кулі і стріли і всякого оружя, — одвічав Герцук, виїздаючи рядом з полковником з фортечної брами.

Вистро понеслися козаки розпущеною на Кримців, і в мінуту по всьому полю завязала ся горяча стичка. Чоловіка де-сять Татар сказали просто на полковника. Полковник з Герцком скавав на них. На двацять кроків від Кримців полковник вихопив з ольстрів пістоль, спустив курок — палкнуло; другий пістоль теж не вистрілив; кинувши і той на землю, полковник підняв руку, узброєну тяжкою кривкою шаблею, що блискала в воздуху, як ясний ріг молодого місяця, але в ту мінуту дві стріли вишпили ся йому в груди... Полковник заточив ся на сідлі, спустив підняту шаблю, а Татаре вихопили за поводі його коня і коня Герцуків, помчали ся в степ. Козаки кинулись вилучати свого начальника, але їх було мало, — а Кримців прибувало з кождою мінуту, били козаків і горнулись до фортеці.

Нараз страшний зойк огласив поле: з фортеці скавав дивний воїн на неосідланім і ненав'язанім дикім коні; быстро летів він, ухвативши коня за гриву і повертаючи живавою рукою на всі боки, наче поводами: голова без шапки, не стрижена, не брита, не чесана, ноги заголені до колін, руки по лікті, в правій руці піднята тяжка сокира.

— Де ви діли, собоки, мого пана? — страшно кричав він, ринувши в товпу Татар. — Пане мій, пане мій! ось я, ось Гадюка! — кричав він, быстро спускаючи на право і на ліво таємну сокиру, від

котрої, як снопи від бурі, валились Татаре. Відбивши раненого полковника, Гадюка перекинув його поперек коня і помчав ся в фортецю, а в слід за ним по-скакали і Герцук і козаки, перті з всіх сторон множиством Кримців. Вже були вони у фортечних воріт, несучи за плечима собі неприятели, як з криком ударила в бік пирятинська сотня; Кримці наудилися зїздки, побояли ся сьвіжого війська, і знов переслідувані козаками, поскакали в степ до своїх обозів. Пирятинці, розпущивши сотенні хоругви, ввійшли в фортецю, привітувані народом. Замість раненого полковника взяв начальство над фортецю пирятинський сотник.

Настала ніч. На далекім степу, мов зів'яздочка, засьвітили сторожеві огники Татар. На фортечнім валу козаки по-воїл сторожу.

В своїй спочивальні, на широкій постелі, покрий аж до помоста азійським ковром, лежав полковник Іван, сильно нездужаючи від ран; козак-знахар осматрив рани, лезв'язав їх і похитав голову.

— Що? — спитав слабым голосом полковник.

— Нічого, пане полковнику! — одвічав знахар.

— Не хв надії? га?

— В Бога все зможне...

— Погінь отсе... я не баба. А по твоєму як?.. що?...

— По мійому кепсько...

Полковник поклав головою і тихо спитав:

— А Гадюка де?...

— Лежить ранений, — одвічав Герцук.

— Зле!... Остань ся з мною, Герцук; а ви всі!...

Тут полковник махнув рукою — всі вийшли. Герцук запер двері і підїшов до полковника.

— Слухай, Герцук, — казав полковник, — розпитай сього Запорожця о моїй Марині... мені... мені все здасть ся, що вона жива... Козаки не розуміють мене, подумай, що я без характеру... а ти любиш мене; слухай: коли се правда... коли всна...

І полковник зачав шопотом говорити до Герцика.

Нахилившись над полковником, Герцук дого слухав, випляс свої бистрі очі на вмиваючого, і страшно усьміхнувся. Коли полковник замовк, він з дикою радістю перейшов ся до комнати, підїшов до постелі, нахилився до ляжа полковника, уважно прислухувався і сказав: „Добре, пане, вам непряме сьвітло, я вас оберну до стіни.“ Потім обернув полковника до стіни, накрив його своїм походо-вим плащем, і відїшовши на середину комнати, кашлянув і сказав досить голосно:

— Гепер добре, пане? га?

— Добре, — одвічав полковник слабым шпотом.

— Добре, добре, — сказав Герцук, — тепер я підїду сповнити волю, пане мій, чуєте?

— Чую.

Герцук вийшов.

— А що? а що? — питали Герцика старшини, що були в другій комнати.

— Ангельська душа! — одвічав Герцук з сльозами в очах, — він чує свій близький кінець, і о всіх памятає.

— Не вже-ж?...

— Так. Каже: як я умру, Герцук, скажи щоб дали пирятинському сотникові мого черкеського коня, сивка!...

— Добрий кінь! — говорили старшини.

— Я з ним і не поражду! — сказав сотник.

— А хорунжому Підметці, — продовжав Герцук, — мою стару рушницю.

— Знає, що я мисливий; добра дупа! — Осаулови Нелійводи-Присядківському срібну чарку.

— Улю ся із тої чарки, — сказав Нелійводи-Присядківський, — їй Богу, у-пущось...

— Осаулам Гопакови і Тропакови по парі червоних чоботів з срібними підковами...

— Спасибі, спасибі! — говорили Гопа і Тропак, — спасибі! дай йому, Боже...

— Здоровля? — лукаво спитав Герцук, — що-ж ви не кінчаєте?

— Звісно, здоровля! — щільно одвічали осаули, — ми з горя не договори-ли... Бог з ним і з дєрушками, коли-б тільки здоров був наш добрий начальник!...

— Так, так, правда! добрий начальник! хороший чоловік, дай йому, Боже, всього, що ми йому хочемо, — повторили хором і другі. — А тобі що, Герцук?

— Поки-що нічого; хіба що вам скаже... велів вас покланятися. А ти, Потапе, — сказав Герцук, обернувшись до вартильника, — збїгай зараз в тюрму, до-дай-ь о здоровлю Запорожця Касяна, скажи: полковник велів. А відтіля забий до сьвященника, попроси його ськоти з Марами, скажи: полковник просить. Чуєш?

— Чую, — одвічав козак, — виходячи за двері.

— Християнська душа! благословенна душа! — тихо говорили старшини, вхвдичи в полковничу спочивальню.

— Вона? — шопотом спитав Підмет-

ка, показуючи очима і бровами на рушницю, що висіла над постілю полковника.

Герцук, потверджуючи, кивнув головою.

Полковник лежав обернувшись лицем до стіни і тяжко зігнув, коли ввійшли старшини і шанобно станули у дверей.

— Старшини прийшли! — сказав в півголоса Герцук, похилившись до полковника.

— Добре! — тихо одвічав полковник і щось зачав по тихо говорити.

— Полковник виїздаючи на битву, написав свою волю і запечатав її військовою печатю, а тепер просять, на случай чого небудь недоброго, чого Боже борони! — говорив Герцук, — просить усіх старшин взяти сю волю і сповнити її на случай смерті пана полковника.

— Раді старатися, — одвічали в один голос старшини, відкило кланяючись.

— Спасибі! — шопотом одвічав полковник, все ще обернений спиною до своїх підчинених.

— Де-ж бумага, пане мій коханий? — спитав Герцук.

— За образами... Ох!...

— Пошукайте, пане сотнику, — сказав Герцук.

Сотник приблизив ся до образів, ударив до землі поклон і перекрестившись, вийшов із-за образа пакет, запечатаний полковничою печатю. Герцук, взявши з рук сотника пакет, підїшов до полковника і спитав, підносячи папір до самого лица полковника:

— Отсе твоя воля, пане?

— Вона... ох... душно!...

— Душно, пане? чи не отзорити вікно?

— Добре... Гопак і Тропак кинулись і отворили вікно, мовлячи:

— Вже ми, пане полковнику, отворили.

— Добре, — і полковник знов зачав тихо говорити.

Герцук, нахилившись, слухав його з увагою і потім сказав старшинам:

— Полковник хоче успокоїти ся і на самоті-по молитися Богови в грїхах. Вийдемо, панове!

Які в нього грїхи? чиста душа! добра душа! — говорили старшини, виходячи з комнати. З переду ішов, поволно несучи запечатаний пакет, пирятинський сотник, шпашаючись довірєністю полковника.

За чверть години прийшов сьвященик, вступив в спочивальню і впять вернув ся, мовлячи:

— Молїте ся, брате! він умер!

— Умер?! — закричали старшини.

— Умер! — сказав сьвященик, — умер нерозказаний! в грїхах умер чоловік! Молїте ся...

— Царство йому небесне! — хрестячись, сумно говорили всі притомні. Але, Бог знає чому, придивившись добре, можна було помітити, що на всіх сумних лицах, не виймаючи навіть Герцика, мелькала якась тайна радість.

— Добрий був пан! — сказав Герцук.

— Добрий був начальник! — додав сотник.

— Правда, правда! — майже радісно потвердили всі.

— А який буде новий? — замітив один осаул.

— Бог знає... що Бог дасть, те й буде, — говорили старшини. І на сей раз їх лица справді помрачили гірка задума.

Дивна єсть гра фізіономії чоловіка, нехотючи іноді подумати. Душа мов вода: ніколи не буває супокоїна — вічно міняєть ся...

(Далше буде).

А. ДОДЕ.

Креолька.

Далеко на північ над береги Німану прибула мала Креолька, літ тринадцяти. Була вона біленька і ніжна, як рожин цыток. Вона приїхала з Америки, з країни райських птичок і колібрі.

На її острові казали їй: „Не їдь туди! Там студінь, зима уба тебе.“

Але маленька Креолька не бояла ся смерті, не вірила в зиму і говорила, що любить холод. Сердешна! вона знала стужу тільки з мороженого в цукорни, за котрим пропадала. А до того маленька Креолька дуже любила свого батька, а він мусів за своїми орулками їзати на північ, а донечка не хотіла з ним розлучатися.

І ось вона приїхала на Литву, в мрачні околиці Німану; приїхала зі своїми зеркальцями і вієрами, з гамаком, себ то сіткою до гойдання ся між деревами і з величезною золоченою кліткою, повною швидких американських птичок.

Коли суворя Північ добачила той чудний півчик сонішного полудня, серце її зм'ягло ся жалем і вона засьвітла яркіше сонце і в теплійшій одежі поспішила на стрічу гарненьких гостей. Вона знала, що ні дівчанка ні колібри не вдержать холода.

Креолька весело всьміхалася, вступуючи до нового краю. Вона думала, що та північна погода тривати ме вічно; та ну зелені чатинних дерев брала за вбрану їх одягу.

І повісила свій гамак в горді поміж двома гірними соснами і колибася ся безтурботно від раня до вечера і грає ся своїм вієром.

„Та тут прегарно тепло на півночі!“ — говорить, сьміючись. Лиш одного не може вона порозуміти. Чому нема тут скляних рундуків і терас з цьвітами і садів на дахах, як у них? Навіщо отсі грубі стіни, ті теплі футра, підбіти соболями, лисами, які заховані в шафах? До чого воно має служити? Внедвозі дізнала ся про все.

Одного ранку, прокинувшись, маленька Креолька почула сильну дрож. Сонце шезло, а з сірого, долі навислого неба падав беззвучно, грубий, білий сніг... Ось і зима! Вітер гуде в комині, стогне за віконницями; тріщать сухі, безрезові дрова в великій печі. Колібри затихли в своїй золоченій клітці.

Поспущали свої тоненькі дзьобики, дрібні їх оченята посумніли, малі крильця висять неподвижно. Аж жаль глянути на них! Дрожать від холоду, пригортають ся до себе, поблискуючи своїми шпінками червоними, рожевими, синими, зеленими з золотим сявом. А там в глибокій сідлу хитає ся на вітрі гамак, повний снігу.

Маленькій Креольці холодно, вона не хоче вже виходити з кімнати. Звинула ся клубочком, закутана хустами і окутивши голову, як її птички, сидить цілий день коло комина, глядить в огонь і думає про сонце.

В яркім сьвітлі палаючого огня, що обгортає всі кути, бачить вона думкою свій рідний край, свій теплий, гарний остров. Вона видить широкое побережжє під розпаленим сонцем, а на нїм складі сахарної трости і мішки кукурудзи, над котрими знімає ся золотисте курява.

Згадає вона, як по обіді спочивала в холодних комнатах з гарними навіконниками, з тюлевими прислонами від наськом. Згадає вона і теплі, зорні ночі, чудні ночі! сьвітличі комашки і міліоні дрібних птичок, пїбаючих поміж тропіковими деревами і кушами... чудові, яркі цьвіти з ніжним, солодким запахом... Вона все те тямить, все тямить!

А коли так мріє, виплясавши очі в червоный жар огня, дні стають-пораз коротші, щораз темніші. Кожного раня приходять ся виймати із золоченої клітки погинулу птичку. Ось вже лишило ся їх тільки дві: дві маленькі прирощі зеленого, лискучого пір'ячка пригорнули ся тісно до себе, захвавшись в найдаліший куток великої, пустої клітки.

А одного ранку мала Креолька не могла вже встати з постелі.

В комнати темно. Її прислонив віконні шибі, покриті їх пухкою пеленою білого, матового снігу. Місто немов заммерло, так тихо по улицах; тільки вітер заволисть тужно-жалібно.

Дівчинка лежить в постелі і грає ся своїми вієрами і зеркальцями, прикрашеними пестрими індійськими перама.

Щораз коротші, темніші стають дні. Маленька Креолька потонула в своїх м'яких подушках; закутана пестрим, шовковим покривалом вона слабше і слабше. Її скучно і холодно. Найприкрініше для неї те, що зі свого ліжечка не бачить огню в печі. І їй немов здасть ся, що вона вдруге покинула рідну землю.

Від часу до часу питає: „Е огонь в печі?“

— Так, серденько, так, радість моя, чуєш, як тріщать дрова?

— Я хочу його видіти.

Та даремно витягає ся з подушки, з її місця не видко огню. А лікар не позваляє переставити ліжечка.

Раз вечером лежала вона, як звичайно, біда і задумчива; зівсіла гарненьку головку на край подушки і сплягла свої великі темні очі в сторону печі. Тоді отець взяв одно із малих зеркал, що лежали на шовковім покривалі.

— Ти хочеш бачити огонь, мєє щастє, стрів

В відповідь дописувачеві „Гайдамаків“.

З. Н. С. Пітсбург, Па.

Здавалося до сих пор, що ми, Алєгенські Русини-Українці, заснули глибоким сном. Однак воно так не є. В 23-ім числі „Гайдамаків“, сторона шеста якась людина—здаєся, аж по кільканайцяти нічних тяжких трудах, вібрала наконєць усю свою „мудрість“ до купи і дня 27-го грудня стрілила в „Гайдамаків“ поміж своїх „поступовців“, показуючи, що ми таки не спимо. Автор згаданої дописи передовсім накинув ся на отця Й. Ганулю, гадаючи тим способом пошкодити йому на честь. Іменно він описує на початку дописи кілька похоронів, та плаче за коштами, які вони потягнули за собою. Потім зараз змінив тему і почав щось про церков, про єп. Органського; раптом і про се покинув писати, та нуд плести про „Гайдамаків“, кільки то вони дали представлень, як то вони заклали читальню, та що зробили а що доперва були би зробили, колиб не той „піп“ Й. Гануля не станув на перешкоді.

Я, низше підписаний, знаючи добре життя Н. С. Пітсбургських Русинів, хочу автору згаданої дописи дещо відказати. І так: по перше є лож, щоби о. Й. Гануля брав від когось за похорон аж 100 дол., по друге, єсть також лож, щоби коли о. Гануля впоминав ся о залеглий довг за похорони або за хрестини і то ще підчас безробітня. Про се нехай посвідчить тохби таке: коли помер Чайковський, родом з Білини, Галичина, то о. Гануля, хотай дощ лив як з ведра, йшов пішки за тілом аж на цвинтар. Скажете може, що робив се за гроші? зовсім ні! За „біг вапалів“. Ва, навіть і сего слова йому ніхто не сказав. Деж, чоловіче, була тоді твої очі, що ти того не бачив?

Підчас безробітня, коли місто давало за поможу бідним, то тільки за старанем того „попа“, Галичан поміщено перших на лісті бідних.

А кільки то той „піп“ роздав тоді гроша поміж голодних з своєї власної кишені? Знаю тут одного чоловіка, котрий був би пострадав весь свій маєток в старім краю, замішавши ся в американський „гумбог“, колиб не був засягнув поради о. Й. Ганулі. Тільки його невтомній праці треба завдячити, що сей чоловік видер нас з кігтів орла своєю батьківщиною. Много, много ще інших добродійств сего священника можна б вичислити, та забракло б мені і місця в „Свободі“...

Та і ти, чоловіче, що заліз до „Гайдамаків“ та з за плота кидаєш нісенітницю, зовсім певно, коли і тебе біда пригнєте, то перший будеш, шукав помочи у „попа“ Ганулі. І будь певний, що він тобі її не відмовить, а подасть руку, як подає усім другим, находячим ся в нужді.

У нас, в Алєгенах, „Гайдамаків“ зовсім нема і тому радившим тамошним Русинам, еслиб їм коли нагодило ся пострічати ся з такими, що шарять „Гайдамаків“, щоби гнали їх на сто вітрів. Тоті „поступовці“, як вони себе самі називають, дійсно поступають, але не вперед, лиш в зад, і на таку путь хочуть і других повести.

Хто тримає ся своєї віри і церкви, нехай перечитає з увагою „Гайдамаків“, число 23, сторона 1: „Рідво Ісуса Христа“ а певно, що тої шматка більше до рук не возьме, та і відпаде його охота належати до „гайдамацького товариства“.

Дмитро Маційовський.

Дописи.

З Юнгстаун, Огайо.

Від коли основано нову греко-кат. руську парохію в Юнгстауні, О., все якось віджило, пробудило ся зі сну і почало жити яким духовним життям.

Спершу ми належали до колишньої греко-кат. угорської церкви, що лежала далеко в західній частині міста а властиво на передмісті, так званім „Штільтон“; по правді сказавши, спалося нам тут крепко.

Та стало ся там таке чудо, яке було: „греко-кат. церков тала незалежною“.

Наш пан превелебний, ідучи за приміром других, наплював на свою греко-кат. віру, вирік ся свого отця і матери. Зложив свою присягу на Євангеліє, та став „незалежним“. В першім змислі значить, що став незалежним і від самого Господа Ісуса Христа, бо препінь се Він установив Католицьку Церков, а з Нею і своїх виданих наслідників, Єпископів. Сей пан превелебний узнав Угрина за голову своєї церкви. Що за шкандал! Аж гріх таке подумати — не то що!

Та коби хоч тоті провідники самі себе топили, то був би ще невеликий жал; але вони потягнули в пропасть і свій нещасний угро-руський нарід: сей нарід, що з натури єсть дуже побожний і жертволюбивий, тай горячо любить свою прадіаву греко-кат. віру і церков. В тім лише ляху, що многі з них не знають відріжнити правди від лжи і сліпо вірять своїм фальшивим пророкам, а радше вовкам в овечих шкурах, котрі не дбають про добро свого народу, а тільки про свою кишеню і своє власне „я“. Вони страхнуть нас „булею“ і Римом; а тимчасом самі пишуть до Риму, що Єпископ „булі“ не оголошує. Вони страхнуть нас Поляками, а самі суть заїлими „мадяронами“ і таке янше.

В сей спосіб збаламутило ся багато народу і пішло за ними, — але таки не всі.

От вже зяєніла над пітсбургським небосклом ясна зоря з прапором „Русин“, коло котрого тепер многі свідоміші гуртують ся; є отже надія, що колись всі наплюють на брехні Угрина і Жатковичеві і підуть з сим прапором на зустріч „Сонцю“!

Коли ми отже пізнали, що церков на „Штільтоні“ зблудила з правої дороги, тай що там ні сповідь ні шлюб і прочі сьв. Тайни не мають жадної вартости — ми від неї відлучились і заснували на „камени Петровім“ нову парохію.

До сеї церкви приступили всі галицькі Русини і многі свідомішіх Угорчан. — Зараз закупились в середині міста два прекрасні лоти з двома домами. Один дім переробились на тимчасову церков, а в другім мешкає священник. При церкві заснувались школа, читальня „Просвіти“, кружок драматичний і хор. Наслідком сего дано вже кілька удачних представлень і вечерниць. Нарід розбудив ся. Почав горнути ся до купки і взаємно просвіщати ся. Молодецька парохія почала скоро зростати в силу. Підвалини же незалежної парохії міцно захватили ся. — І повіяло сильним вітром з „Гомштед“! До нашої спокійної парохії почала налітати всяка зловч, і — як звичайно — страшити наш добрий і побожний нарід Римом, то „булею“, то Єпископом і т. д. Що то вже вони не вигадували, щоби тільки нас поріжнити і розбити на партії! Напереді стояли збаламучені „незалежні“, під проводом своїх атаманів „віа Гомштед“, а потім знайшлись і свої відступники, коли побачили, що церковними грішми не можуть так газдувати, як їм подобає ся. — Ба, навіть жиди почали пхати свій ніс до нашої парохії. Якійсь жид-ганделес, що ошукав нашу парохію на чотири тисячі дол. при закупні лотів, скликав до себе мітинг і намовляв заложити незалежну церков та підписувати на сю ціль „чартер“.

Він був навіть на стільки безличний, що враз з нами прийшов до нашого парохіального уряду і зажадав видачі всіх банкових і касових книжок, чеків і грошей. Розуміє ся, священник сего їм відмовив і показав двері. Колиж вони не вступались, та ще ставали до сварки, священник замкнув двері від „офісу“ на ключ і зателефонував на поліцію. Вони, почувши дзвінок „патрольної“ і знаючи, що їм грозить, разом з своїм „лосром“ дали драка через вікно, що аж закурило ся за ними. Новинка „Youngstown Daily Vindicator“ з януара 19. і 20. дуже докладно описала ту подію. Тепер ціле місто сьміє ся з того „лосра“, що вже неодагного ошукав, а на лосрегі розуміє ся як... на перци.

Сьміють ся і з нашого Івана, Дьова, Никола і других, що слухали його ради.

Була навіть вислана комісія через їх Преосвященство, але вона все церковне майно наїшла в найкраспім порядку і наочно переконала ся, яких зворонілих синів має наша Америкаська Русь. Все церковне майно тутешньої парохії лежить в руках греко-катол. руського Єпископа, як повинно бути в кожній гр.-кат. руській громаді, коли така громада взагалі хоче себе звати католицькою. Річ природна! Бєли ми закладамо гр.-кат. церков, і складаємо на ню гроші, то не даємо се Іванови, Николі, або Дьзовови, але Богови, на Боже. А після права католицької церкви лише Божі наслідники мають право тим майном рідити. Тими наслідниками суть єпископи, а з їх рамени священники. Правда, що вони до помочи прибирають і сьвітських людей, та не на те, щоб ті церковю і священником рідили, але на те, щоби старали ся про удержанє дотичної церкви, і помагали працювати в „Винограді Христовім“.

Викоріювати зло, а правдиву віру заціпляти. Шарити взаємну любов і всіх людей зпортати під широкі крила єдиної, правдивої католицької церкви. От що! Се єсть красна задача і широке поле до ділани. Тимчасом многі закладають церкви лиш на то, щоби на тім робити „бізнес“ і робучий нарід кривляти. Бували і такі, що за церковні гроші будували собі дома і закладали „штори“. Многі знов хотіли би рідити церковю і священником, хоч нич не розуміють, бо в своїм житю ані священника, ані церкви не видали — аж доперва тут, в Америці. І се єсть наш боляк: брак просвіти, брак інтелігенції.

Правда, суть церкви, якими управляють сьвітські люди, як приміром Лютеранська, Кальвінська, так звана „Незалежність“ і другі; але то не суть Богом установлені церкви, але видумка людської злоби.

Нині молять ся там до Лютра, Кальвіна, Угрина, Жатковича, а завтра може така церков перейти в інші руки, або і обернути ся на „стєбельню“.

Щастє наше, що небагато маємо тих блудних синів, тай лише темніші дають ся баламутити. Прочий нарід горнєть ся до своєї греко-кат. руської церкви — аж любов — і хоч бідний, радо жертвує свій кровавий гріш.

Доказом сего єсть то, що від початку заснованя, то є від жовтня 1909 р. до 27-го січня 1911 р. було доходу \$6.480.49; а если дочислити до сего пожичку від парохіян в сумі \$2.000.00, то разом загального доходу було \$8.480.49. Розходу було в тім часі \$8.417.97.

В тім містять ся чотири тисячі за лоти, звернені позички, готівка за церковні ризи, річи для парохіального дому, пенсія і друге.

В касі позістала готівка \$62.52.

Ми могли вже давно мати свою прекрасну церков, але одна єсть дуже велика хіба у наших л. ях. Іменно, вони весь свій зашаджений гріш місто до церковної каси заносять до чужих банків, де звичайно гроші пропадають, або позичають їх несовісним краям, від котрих вже ніколи не відберуть, або наконєць тримають по кущах, сінниках і за образами, звідки звичайно крадуть їх нероби, що лише чигають на людську працю.

Другі знова з засади не дають ні цента на церков, але за те видають великі суми на п'ятику, „лакопи“ і друге.

Боже! Зглянь ся над тим нещасним руським народом, щоб він вже раз прозрів і навчав ся уживати американської свободи для свого добра так вічного як і дочасного!

Василь Онуфренко.

З Сеймор, Конн.

Закладайте читальні! Так накликують наші часописи, а що сей поклк відбив ся і в нашім забутім кути, проте свідчить факт, що і у нас, т. є. в Сейморі, Конн. заложил ся читальня „Просвіти“ дня 28. січня с. р. До нїєї вписало ся відрізду поверх 40 членів. Найбільше над заложеном читальнім потрудив ся о. Павло з Ансонії, Конн., що не жалуючи ні труду, ні матеріальної страти, часто ходив поміж людей і додавав охоти та витривалости. Також немало заслужили ся дд.: С. Вітак, І. Горбаль, та Й. Гітц,

яким прийшло ся не раз наслухати ся немало неприємностей, заки переконали людей про потребу читальні. По торжестві отворєня читальні, вечером відбуло ся театральне представлєнє „Арендар“, відігранє аматорами з Ансонії, Конн. Чистий дохід з представлєня призначено на читальню.

З особна не буду писати про кожного аматора, але огранчю ся на загальне вражєнє, зазначуючи, що кожний виявляв ся зо своєї ролі як найліпше; про що свідчили гримі оплески. Львина часть заслуги так гарного відіграня сеї штуки належить ся д. Каськові, дяко-учителєви з Ансонії, Конн., котрий в так короткім часі з'узів належито вивчити і підготувити аматорів.

Тут з жалем треба зазначити, що наша публіка не зміла належито заховувати ся підчас представлєня. Люди сьміяли ся там, де повинні були заховувати ся як найсерйозніше, або голосно говорили. Рівнож неприємно вражало, що родичі поприносили зі собою малі діти, котрі своїм плачем та криком глушили всі слова на сцені. Сподію ся, що на будуче тим бракам якось зєрадити ся, і другі народности побачать, що і ми знаємо заховувати ся так, як належить ся.

Наприкінці почуваємо ся до сьвятого обовязку, зложити прилюдну подяку Всєч. о. Павлови з Ансонії, Конн. за усі труди і заходи понесені для нашої читальні. Нєхайже Всєвишній надгородить Вам, Всєч. Отче, сторицею, та додасть сил і дальше працювати на народній ниві. Рівнож на сїм місці дякуємо „Кружковим аматорським ім. Ф. Колєсєй“ з Ансонії Конн. та його дїрігентови, д. Каськовому, які багато причинили ся до сего, що молада читальня в найтїжших початках прибирала гарний гріш на перші потреби.

Чєсть, кому чєсть!

Я. Грабар.

З Мікіспорт, Па.

От повітря, глєда, огня і від гайдамаків сохрани нас, Господи! — Був у нас дяком М. Ш., який перебрав ся тепер на дяківську посаду до Ford City, Pa. Зайшов він якось до нашої місцевости в гостину і тут, валяючись по сьлонах, виговорював ріжні нісенітницї на нашу віру, намовляв людей до переходу на православ'є, нарушував чєсть нашого Владики і плів такі небилиці, що роз'ярений нарід хотів уже почастувати поводомного „а-постєла“ здоривим „хлопським параграфом“... Та він, не чекаючи на „хлопський суд“, дав нїгам знати і серед ночі утік з коршми, нарікаючи гірко на своє важке післанництво...

Сей „добродій“ натягнув тут людей на яких 500 доларів, а крім того винен по кількадесят центів в кожнім салїоні. Осє маєт „поступовця“...

Нас дивує, що руський духовник з Форд Сіті тримає у себе такого дяка, котрий виступає проти своєї віри та викликає наше руське духовенство. Чий хлїб їси, того і їсно сьпівай, а коли форд-сітськомо „реситови“ зндив ся греко-кат. колач, то — проч з ним! Нєхай кинє дяківство і їде на православного попа. Там його оцінять по заслугі. Тай гайдамакою може він бути, як йому того так хочєно заблагло ся, але не в наших сторонах, бо у нас таке зїле не виводить ся. Ми маємо вправді трох „гайдамаків“, але що то значить на цілу свідому та привязану до своєї церкви громаду. В додатку всі ті три „гайдамаки“ якісь „несовершенні“: один слїпий, другий кривий, а третій лєвий живий, бо його в грудях болять.

Наші люди повинні вистєрігати ся і недопускати до себе таких варколів, що мають на устах солодкі, нїбито поступові слова, а в серці ненависть до своєї прадїдної віри та злобу до тих, що на ниві церковно-народній трудять ся в користь своєї суспільности.

Українєц.

ЖЕРТВИ НА СТРАЙКЕРІВ В ВЕСТ-МОРЕЛАНД КАНТІ, ПА.

Заходом дд. о. В. Петрівського, Вас. Луцишина, Прокіпа Скікуна і Мартіна Лизніва зібрано між Русинами в Rochester, N. Y.: о. В. Петрівський з акафисту \$7.70; о. В. Петрівський від себе \$5.00, Анна Пакула \$2.00; по 1 дол.: Сильвестер Гривнак, Стефан Гойсак, Николай Паснак, Василь Пекула, Теодор Горбуєв, Никола Гарасимчук, Тома Кисля, Тетяна Сєняк, Марія Гривнак, Прокіп Скікун і Іван Мельник; по 50 цент.: Дмитро Захарків, Василь Лушан, Василь Скробач, Напкта Василяшин, Андрей Музичка, Стефан Бамок, Стефан Свирида, Никола Кучий, Никола Череватий, Ілія Наконєчний, Іван Паснак, Іван Андрусів, Атафія Зяцько, Марія Кисля, Анастазія Масля, Марія Шак, Ева

НОВА КНИЖКА

котра переведена на 104 мови.
Тепер вже кождий Русин може її читати.

Вона обіймає 249 сторін великої міокки, має 37 дуже цікавих образків і є видрукована на міцній і гладкій папері, оправлена в помет-ляні дуже гарні, різнобарвні окладники, на штрих золотими буквами англійською мовою назва книги і образок. Книжка викінчена так гарно, що наїде ся на дарунки для своїх, приятелів, знайомих і т. д.

Ціна тої книжки тільки 75 центів.

Вона називає ся:
» ПУТЬ ПАЛОМНИКА «
(ВОГОМОЛІЯ)

ІЗ ТОГО СВІТА В БУДУЧИЙ СВІТ.

Її написав: Джон Бонні,
а переклав: Н. Бодруг.

Се дуже цікава і корисна читанка. — 104 сторін ілюстрацій, тепер вже і в руській мові. Нова книжка в англійській мові вже 200 разів перевида-на і досі не втрачала на вартість: є завжди свіжою, новою і цікавою для кожного, хто її читає.

Читайте і давайте читати другим.

ЗАМОВЛЕННЯ ШЛІТЬ НА АДРЕСУ:

RUSKA KNYHARNIA

850 Main St., WINNIPEG, MAN.

Линда, Наталія Савак, Мартин Лизнів, Іван Федоршин, Іван Лаврик, Федор Німак, Анна Опайнич, Никола Кузьмик, Никола Тимків, Юрій Підви-сінський, Никола Дяку, Олекса Попадюк, Юрій Мудрик, Іван Которинський, Никола Гнатів, Федор Мельник, Михайло Рудий, Яким Пригода, Ілія Крупка, Дмитро Олін-ський і Іван Крик; Василь Лаврик 30 цент.; по 25 цент.: Павло Прусак, Іван Сєньов-ський, Дмитро Антонів, Дмитро Шевчук, Іван Попович, Онофер Чолій, Михайло Ата-манчук, Никола Мєсюра, Василь Дякун, Никола Гішов-ський, Кость Никитин, Іван Дуліба, Василь Ващук, Федор Заткальницький, Луць Чолов-ський, Кость Худак, Михайло Валрій, Михайло Сорофтей, Іван Трендей, Федор Болнар, Лев Даунда, Дмитро Кузів, Дмитро Гнатів, Никола Ва-щук, Федор Карамі, Дмитро Кузів, Дмитро Варнієв, Парас-ка Мельник, Марія Федори-ний, Теодозія Левицька, Марія Кузьмик, Катерина Федори-ний, Іван Тихан, Н. Н. і Н. Н.; Олекса Скікун 20 цент. — Разом \$53.20

Члєни відділу Р. Н. Союзу 18, в Сеймурі, Сєпп. зібрани поміж собою: Никола Смії \$1.00; по 50 цент.: Наталія Пованда, Андрей Прадзімів-ський, Іван Прадзімівський, Андрей Бомба, Трофій Підмен-чак, Теодор Дзядик, Сємен Вітак і Йосиф Гіозь; по 25 ц.: Потія Цюрик, Юлія Філіч, Іван Зелік, Андрей Конєвич, Йосиф Кітяк, Стефан Дзядик, Павло Погоцький, Теодор Ко-вальчик, Прокіп Сиротак, Іван Галушка, Адам Станьчак, Салєта Станьчак, Яцко Тєлєп, Петро Пєнько, Михайло Гапій, Йосиф Фрадрик, Стефанія Ві-так, Петро Гавряляк, Петро Сокол, Александер Смії, Ірон Горбаль і Михайло Губик; Та-ця Цюрик 20 ц.; по 15 цент.: Андрей Пласконь, Константин Сьвятковський, Марія Гнато-вич, Порфірій Вєлює і Тео-дор Ковтко; по 10 цент.: Тань-ка Квока, Теодор Пласконь, Антоха Пєлєхач, Теодор Пєлє-хач, Теодор Пласконь, Варвара Вирхиянська, Василь Музика, Іван Глод, Прокіп Пласконь і Василь Вєрван; Марія Кобан 5цент. — Разом 12.40

Члєни відділу Р. Н. Союзу 246, в Сємптон. Р. І. зібрани поміж собою і тамошними Ру-синами 15.00
Від Р. Н. С. 245, Trenton, N. J. 10.00
" " 244, Bellefonte, Pa. 4.00
" " 92, Taylor, Pa. 35.00
" " 5, Mt. Carmel, Pa. 25.00
" " 29, Rhone, Pa. 5.00
" " 78, Minegville, Pa. 4.00
Андрей Прошко з Hazleton, Pa. 1.00
Квітвано в ч. 5-ім „Свободі“ 240.00
Загальна квота \$404.60

В імени страйкуючих скла-даю всім Вп. Жертводавцям сердєчну подяку.

Дм. Казігула,
предс. Р. Н. Союзу.

„SVOBODA“ (LIBERTY)

THE RUTHENIAN WEEKLY

Published every Thursday at
184 Hudson Street, New York, N. Y.Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor

184 Hudson St., New York, N. Y.

K. KIRCZOW, manager

184 Hudson St., New York, N. Y.

Terms: Two dollars a year.

The largest circulation throughout the
United States, Canada and Europe.
The only advertising medium. Rates
furnished on application.Entered as second-class matter Decem-
ber 21, 1906, at the Post Office at
New York, N. Y. under the Act of
March 3, 1879.

„С В О Б О Д А“

часопис для руського народа в Амери-
ці і орган „Р. Н. Союзу“, виходить що
тижня в четвер і коштує:

в Америці на 12 місяців \$2.00

до старого краю на 12 місяців ... \$2.00

в Америці на 6 місяців \$1.00

Оплачувати газету треба вєгда з гори.

Гроші треба посилати в редакційно-
вим листі, або через експресовий або
почтовий моні ордер. Моні ордер, то є
грошовий переказ, котрий дістанете від
почтара або агента на експресовім офі-
сі, шпільте на нашу адресу, бо без того
ми не годні грошей дістати.

Адреса:

„SVOBODA“

184 Hudson St., New York, N. Y.

Телефон 7074 Spring.

Допоси просять ся писати лишень
з однієї сторони картки. Допоси, непри-
годні до друку, нищать ся, наколи з гори
не було зазначено, що жадає ся їх звороту
і не було залучено марок на зворот.

Кілька гадок

що до Шевченківських Вечерниць.

Як шумно заповіли ся Шевченків-
ські Вечерниці. Если коли, то сего
року вони мусять випасти величаво.
Сеж гордощі нашого народу. В сім
році припадає як раз п'ятдесятлітня
річниця смерті нашого народного
генія; минає 50 літ, як помер Тарас
Шевченко. І кому не жакхнєсь серце,
кому не заблєне слеза в оці: 50 літ
як помер наш сьпівак, як помер ре-
чник долі усеї Руси-України.Зав'язав ся комітет в Нью Йорку,
в якого склад входять люди з цілої
ню-йорської околиці і сей комітет
має урядити головний концерт в са-
мім Нью-Йорку; всі інші міста, міс-
точка і найменші плеїни в цілій Аме-
риці, де лиш живе горстка наших
людей, малиб дати кожний у себе
подібні Вечерниці — а весь дєдї, зі-
браний з сїх Вечерниць, має бути ві-
досланий на руки головного комітету.
Сей, зібравши всі суми і оголосивши
їх в часописах, зашле загальну кво-
ту на живий пам'ятник для нашо-
го генія, іменно: на стипендію ім.
Тараса Шевченка.Отсе головний плян, коротко пе-
реказаний ще раз за „Свободою“.Вже лиш короткий час ділять нас
від річниця смерті Тараса, — а у нас
якось так тихо. Чому се? Чи байдуж-
ні ми? Чи треба нам принуки? За-
будьмо на всякі вражди, та всякого
рєда знеохочення — станьмо як один,
муж при мужу, в кого лиш бе руське
серце; получім ся і покажім, що жи-
ве Україна, велика славна Україна,
що живе між нами дух Тараса.Нехай дєнь Вечерниць в Нью-Йор-
ку буде для нас величавим святом,
до якого нам заздалегід треба при-
готовитись. Нехай се не буде кон-
венціональний концерт з веселих сьпі-
ванок, але вечер поважний, статоч-
ний, відповідаючий сьвятій хвилі,
вечер пам'яті смерті Тараса Шевчен-
ка. — На середині сцени нехай ста-
не величаво могила, убрана зеленим
мохом, — а на сій могилі портрет
Шевченка, на якого очі всіх при-
сутних моглиб бути звернені. Побіч
могили стане бесідник і промовить
до зібраних вкже на могилу вкже
на портрет — і віднесе заслуги генія
України.По нїм ськружать могилу, ста-
нуть наоколо неї мєв рідні діти, діти
України, і засьпівають, але не иншу
пісню, не инші слова, як лиш сі,
які написав Шевченко. Сеж в його
пам'яті вечєр.

Він сам сказав:

Думи мої, думи мої,

Квіти мої, діти,

Варостав вас, доглядав вас,

Деж мені вас діти?

На що вас кохав я, на що доглядав?
Чи заплаче серце одно на всім сьвітї.
Як я з вами плакав?...

Привітай-же, моя нєнько,

Моя Україно,

Моїх діток нерозумних

Як свою дитину...

Він так любив Україну, він так
любив нарід. Чиж не годилоб ся, щоби
і всі, що будуть виступати в якій
небудь ролі, чи то бесідників, чи де-
кляматорів, чи сьпіваків, щоби сі всі
виступали не инакше, як тільки в на-
родних строях. Чиж то так тяжко
постарати ся нашим молодцям або
дівчатам о звичайний народний стрій?Яке мєле вражєне, як чудовий
настрій запаував би на гали — вкпв
би ся в серце своїх, а чужих приму-
сив пошанувати нас. Подумаймо над
тим... І старий край нам позавидув,
але завистю сьвятою, що ми на сво-
бідній землі Вашингтона не зачмерли,
не здичіли, але ростем, ростем і жи-
вєм на славу Руси-України.Сїх кілька гадок узяв я за від-
повідне кинути прилюдно і заохотити
не лиш аматорів з ню-йорської око-
лиці до участі в славнім концерті,
але і попросити їх о хвильку заспа-
нови над поданими гадками; дальше
і то більше ще подав я їх тому, аби
сповзуили наш загал, щоб такі вечер-
ниці відбуув ся зєзюда, по цілій Аме-
риці, але щоб не були се шабьонові
концерти для пошєсу, тільки щоб
ціхував їх сьвяточний, щирий настрій.

Ч.

З повисшими поглядами — а вла-
стиво точнійше сказавши — з одним
наслідком, висказавши в попередній ста-
ті, ми в дєчому розходимо ся. О скіль-
ки зрозумілими гадку маювзого
автора, то він хотівби, щоб на вечер-
ницях в пам'яті Т. Шевченка кожда
введена точка була самим сумом,
капала від сліз і чорних красок; вся-
кий веселіший згук, всякий ясній-
ший тон мавби бути а рїгїог відки-
нений, як величючий з повагою
хвилі.

Дякачого? — спитаємо.

Пісня, в особенности наша народна
пісня — се молитва, се відгук най-
шляхотніших струн народної душі.
І без згляду на се, чи є у нїй закра-
ска „моль“ чи „дур“, вона з точки
погляду на красу, етику та і задля
глибини почувань, які вилєляли її
у душі народу, є зовсім однозартисна.Се правда, що вечерниці в пам'яті
якогось поета, чи діяча — се наче
поминок по нїм. І тому то уладжу-
ване по Шевченківських вечерницях
„балів“, як то вже — на жалє — не-
раз водило ся тут між нами, вигля-
дає трохи більше, як дяко. Але знова
аби з програми викладати усі ті точки,
що мають якунебудь бєсєлїйшу за-
краску, то се виглядалоб, як Німець
говорить: „mehr papstlich, als der
Papst selbst“.В Шевченкових творах скрісталї-
зувала ся уся народна душа, найшли
відгомін усі її почування. Концерт
в його пам'яті, се з одного боку по-
минок, але з другого боку разом і
мініатюрний образець його поетичної
творчости. Бязодячи за ним самі
тільки сумні твори, ми не далиб
повного образця його музи, а всякий
чужинець присутний на тих вечер-
ницях готов виробити собі фальшивий
погляд і посудити нашого народного
генія о односторонність. Виходить
отже, що тільки такими вечерницями,
на яких будуть виведені усі настрої
нашої народної, а тим самим і Ше-
вченкової душі, тільки такими вечер-
ницями ми тільки поклонимо ся па-
м'яті нашого Кобзаря.Спеціально для нас в отєім ви-
падку не менче важною є і ся обста-
вина, що теперішні Шевченкові ве-
черниці мають стати для чужинців тим
міралом, після якого вони нас мають
пізнати, мають познакомити ся з на-шими культурними добутками. ви-
робити собі осуд про наш вклад у за-
гальну, всєсвїтну скарбницю штуки.
Односторонність в виведеню вечер-
ниць і з того згляду вийшлаб для
нас тільки в некористь.

Редакція.

Безхарактерні кириники.

Весь на сьвітї має границі, лиш
одна кириня пєсєдо-пєсуповців від
прєзбїтерського і „відновленого“ Со-
юзу мабуть одна на сьвітї є без гра-
ниця.В 3-ім числі прєзбїтерського „Со-
юзу“ голїотєський „Щипавка“ опятє
кидає солотом на гр.-кат. духовєство,
редакторів „Свободи“, і т. д. зовсім
бєзбїдєстєвно, закидаючи всім, будь-
тобї „грєско-католїк“ були ворожі
збираву „Фонду імени А. Коцка“.Не станємо довго розводитись над
терєвєнями „Щипавки“, а докажємо
фактами, хотїйбї „зі столиці самого
Сотєрївського патріотизму“.Отже: в Фїлїдєлфїї зібрано на
„Фонд імени А. Коцка“ около 250
доларїв, а в Голїок, в самїм гнїздї
„Щипавок“ аж щось 30 доларїв. Отже
Фїлїдєлфїїїї, а не „Щипавки“ до-
казали, що Українцї є, і повинні бу-
ти, одною, нероздїлною, великою
родиною, без згляду на партїїні чи
рєлігїїні переконаєня.„Щипавка“ і йому подібні кири-
ники, де лиш скликаєи якє віче, на-
самперед „вспали“ пошєм, ну і ви-
брали комітет до збирания жєртв на
чїм і скїзчїлєсь уся їх патріотична
робєта. Доказом того хочбї віче ню-
йорських „пєсуповно-робїтницько-со-
ціалїстичних гайдємаків“.В Фїлїдєлфїї були і говорили на
вічу соціалїсти, „попи“ і „гайдєма-
ки“, але всі вони ясно бачили, що
крайною глупотою єсть свєртити ся
партїї і вірї тоді, коли ходити о на-
ціональнє питанє. А що „Щипавка“
(як дійсно дурний оवाद. Пр. складача)
сєгє врозумїти не може, well, се вже
не наша вина. Може „Щипавка“ і
дальше інтерєсуєтись всьїмаки Кась-
ками, Войтками і Пєсєками, але від
полїтики: hands off!Дальше скажємо вам, добродїю
„Щипавка“, відомий всім секрет
зглядом ред. „Свободи“ д. Стєткєви-
ча, котрого знаємо з Галичини, як
його що місяця перенєсли на иншу
госаду за то тільки, що щиро прав-
кав над народом. А се діялось як
раз тоді, коли добр. „Щипавка“ ви-
тирав ще всьїкі москвофїльські і мазур-
ські кути.Щє не так дуже давно, як то
„Щипавка“ сипав „абсурди“ тому
самому прєзбїтерському „Союзєви“,
в котрїм тепєр хочє докончє похва-
тити ся, що і він є письменний; сподївав
єя за се, бачтє, job-у, однак коли по-
казалось, що „Щипавка“ на такий
єсть „to short“ і колє дістав „кіка“
то тепєр за се хочє мєтити ся, очєр-
нюючи всіх і всєя.Хвалїтєсь, що „відновилисьтє“
Р. Н. Союз чєрєз тє, що старий Р. Н.
Союз прибрєв по частї гр.-кат. ха-
рактер; забуваєтє однак, добродїю, як
Ви самї писали: „Згода з 193 пара-
графом“ і т. д. Чи то можна назвати
характерностю?

На разї кїнчу на тїм.

Гаран.

Вісти з Галичини.

Наша Галичина переживає тепєр на-
чєб татарський напад. Гей гайворона ви-
ла Лїпня на нашї села, та пориває бєз-
боронний народ, продає у люту неволі.Як то? — зашпєтєє. Тепєр, 20-є сто-
лїтє, і нападє Татар?...

Сєйчас се вїяснїмо.

Власнє під пору відбуває ся в Гали-
чинї спис людностї, такий, як то ми його
недавно тут мали. І ось славєтний
польський уряд кинув ся на нашї села і
в бєзличний, впрєст о пїмєсту до неба
ключичий спєсїб, став фальшувати ви-
кази статистичні, террором і всьїмаки лай-
дацтвами записуючи Русинів Поляками.І чого вєзистє в отєю пору чувств ся
шляхотєський уряд на такі лайдацтва, які
щє нїколи не діяли ся в Галичинї в та-
кій мїрі, як власнє тепєр? Причинє ясна.Як відомо, н Соїмі у Львові ведуть
Русини завязту борбу о виборчу рефор-
му. Дїйшло до того, що Поляки мусїли
відложити засїданє Соїму, а реформу ви-
борчого права відано спеціальной комі-сії. Русини жадають певного сталого чи-
сла пєсєльських мандатів, опираючи
свої домаганєя на тїм, що в Галичинї чи-
сло Русинів і Поляків є майбє однаковє.
І Поляки пустили ся на лайдацку штур-
ку: реформа виборчої не проголошуютє;
вона так і пропала у славєтній комісії.
За се з цілою дїкою брутальноєстю кину-
ли ся фальшувати конскрипцію, щоб по-
тому могли сказати Русинам і сьєзїтові:
„Дивїтє, Русинів є всєго жїмїнка. Для та-
кої горєтєи декїлька мандатів є зовсім
вистарчаючі! Тому то Русинам зовсім не
дїє ся нїяка кривда — протївно, їм під
нашим правлїєм живє ся, як у Бога за
дверима...“Дальше від числа населєня залежєтє
такі справи, як роздїл запомог на годїв-
лю худоби, основуєнє руських шкїл і
бєгато, бєгато дєчого пїньшого. Тому то
і не дивинїся, що Лїпня така лєса на ру-
ського хлопєа.Впрєст волосє стає дубом на голові,
коли читєє ся про всі ті розбїї, яких
шляхта допускєє ся під тепєрїшню добу.
Внчїслїти їх всі — не сталоб мїєця в
„Свободї“ навїтї і тоді, колиб ми цілий
рїк не друкували бїльшє нїчо иньшого,
як виключно тільки єї цвїтїк польської
культури. І тому подаємо лиш загаль-
нїйшї.І так першим урядовим сфальшован-
єм конскрипції було іменованє кон-
скрипційних комісарів, то є тих людїй,
що мають ходити по хатах і збирати всьї-
кі дати від мешканців. Після права, кожда
громада має вибрати з помїж себе
відповідного чоловіка, що має списувати
населєнє. Так і зробили нашї громади.
Але щож? Волю руських громад зовсім
знєхотєвано. Анї учитєлів, анї сьвящен-
ників Русинів галицькі старости не уважє-
ли за досить образованих, аби ті могли
робити конскрипцію. Але за се узнали
за досить вчєних до того всьїх покут-
них писарїв, польських формалїв, пасту-
хів від панєських бєзрог, органїстів —
словом, цілу бранчу самих бєзгратотних
польських наганячїв. Намїсник Божин-
ський з гори порїшєв, що конскрипцій-
ним комісарєм не ємєє бути Русин і в
тїм згляді дав старостам свєбїдну руку.І скажїтє: чи се не новий напад на
нашу землю, щє гірший може від колиш-
ніх, татарських?...Коли вжє говоримо про розбїї поль-
ської шляхти, то годї нам змовчати і про
їх найвірнїйшу службу, наших капанїв,
москвофїлів. Партїя москвофїльська в
Галичинї, се неначє чоловік, якому — як
то кажуть — „три чвєрти до смертї“. Ба-
чуть се самї капанї і потїшають ся тїм,
що причиною упадку їхньої партїї є роз-
лам в москвофїльській таборї: одні є при-
хильниками др. Короля, а другї приклон-
никами аматора чужїх фондїв, то є Дуд-
нєвичєа. Їм все здавало ся, що маси на-
роду стоять за ними. Та перші загальні ви-
бори до парламенту показали, що сила
капанїв є зникаючо мала. Вони страшен-
но тим перепутили ся. Кинули ся на всі
боки за ратунком. В смертельній страсї
перед Українцями, вдарили чолом перед
Пєтєрцїм, просїячи його о соїмовї ма-
дати. Пішли дальше, і стали благами по-
мочі у облитого кровю неповинного лю-
ду, москвофїльського уряду. Гадали сараки,
що сидючи на двох стїльцях, кланяючи
ся і лижучи руки на двє боки, довше у-
дєржуть ся при житї, найдуть скоршє
поратунко для замїзючого свого тіла.
І перед австрїйським урядом вони уда-
ють найліпших австрїйських патріотїв,
перед польською шляхтою їх найвірнїй-
ших прислужників, перед поступовими
Москалями — поступовцї, а навїтї со-
ціалїстїв, перед чорносотєнцями нако-
нєць — чорносотєнцї. Осє вам образ
москвофїльської бєзсорємности, некул-
турности та бєзхарактерности. Одним
словом, впрєз „підїлїтє“ дістав тепєр но-
ву, може щє й мєржєтїйшу як стара,
назвє: москвофїльство.З важнїйших справ, що посєредно
дотикають також і Галичину є недєвно
утворєнє нового австрїйського міністер-
ства. Шефом чїє я називають, прєзидєн-
том міністрів остав опятє барон Бінерт,
славний зі своєї кругарської політики
зглядом Русинів.Міністер справ внутрїшних: Макс.
гр. Вікєнбург. Се цілком новий міністер.
До тепєр був він шефом секції в міні-
стерствї публичних робїт.Міністер прєсвїтї: граф Штїрк. Він
був і перше сам міністром.Міністер судівництва: попередний,
др. Гохєнбургєр.Міністер скарбу: др. Робєрт Маєр.
До тепєр був він прєзидєнтом централ-
ної комісії статистичної. Перший раз міні-
стром.Міністер торговлї: той самий, що був
перше, т. є. др. Вайскїрхнєр.Міністер публичних робїт: Кароль
Марєк; до тепєр був шефом секції в міні-
стерствї залїзниць.Міністер рїльництва: Полик, др. Глом-
бїньскї, дотєперїшний „прєзєс Кола
польського“.Міністер рїльництва: барон Відман.
До тепєр був він правлїтєльствї в Опавї.Міністер красєвої оборони: той, що
був перше — генєрал Георгї.

Міністер для галичини: Поляк За-

лєскї. До тепєр був шефом секції в міні-
стерствї рїльництва.От і цілий відновлений міністерський
кабїнєт. Бракує в нєму щє двох міні-
стрів-країнїв: нїмєцького і чєського.
Правлїтєство не змогло щє погодити
Чєхїв з Німцями, тому не прийшло до
обєднєнє двох міністерств. Бар. Бінерт
заявляє, що тепєрїшний кабїнєт є перехо-
довим, значить тимчасовим.От і всє низка новин з рїдного краю.
Нєвесєлі вони, але зарєзом і потїшачїї;
народ напї в виду страшних насильств
щєраз густїйшими лавами стає під мали-
новий, козацький прапор і їдє до борби
на жїтє і смєрть. І всє вєзєзє на се, що
виграєнє будє по нашїй сторонї, що народ
розрєє давлїчі окови і заживє паном у
своїй рїдній землїци.

Веселий ум і охота.

Веселий ум то половина щастя чоло-
віка. Журба, гризота, туга і жалє корот-
ють вік; від них чоловікові і сьвіт немил-
ий і жити не хочє ся. Але чи єсть є та-
кий чоловік, котрий би нїколи в своїм жи-
тє не мав нїякого клопоту? Такого пєма.
Кожний має свої клопоти, але не всі од-
наково умїють собі давати з ними раду.
У всїй бїдї і нуждї, у всїх клопєтах і не-
щастях ціла штука в тїм, щоби не дати
ся, а до того помагєє нам не лиш сам ро-
зум, але й веселий ум. Люди, що вічно
журять ся і гризуть ся, живють короткї;
коли протївно, веселий ум продовжєє
житє. Від журби і гризоти чоловік бїдїє,
бо його ум так тоді пригноблєний, що не
можє знї нїчого добрє і ясно видїти, анї
нїчого ясно подумати; замїсть подумати
над тїм, як би бїду замочити, чоловік та-
кий лиш сам себе будє мучити.В кожїм нещастє, в кожїм клопотї
і в кожїй бїдї треба, о скілько можєнє, за-
держати веселий ум і пам'ятати передов-
сїм, що нїяка журба і гризота не помо-
жуть нїчого, а протївно, щє бїльшє по-
шкодять. Дятого в таких хвильх голову
до гори і весєло спєгядати в бєдчїнє! В-
сєму на сьвітї мусить прийти кєнєць,
отжє й бїдї. Щоби жє удержати в житю
весєлий ум, треба пам'ятати:1) Уважати на тє, щоби чоловік був
завсїгди здоровий, бо лиш здоровий чо-
ловік можє бути весєлий.2) Чоловік повинен від часу до часу
забавити ся, але трєба умїти вибрати єо-
бі забаву. Передовсїм трєба уважати на
тє, щоби забавє впливала дійсно розвє-
сєляючо на ум чоловіка, а не томїла його.
Найкрасєша і найвідповіднїйша єсть
забавє в малім кружкє рєдиннїм або в то-
вариствї кількох найліпших приятєлів
або сусїдїв. Найважнїйша річ при тїм,
щоби забавє не богато коштувала і щоби
люди умїли дійсно забавити ся.Забави можуть відбувати ся також і
в бїльших кружках, але й тоді найліпше,
коли в них беруть участь самі добрє зна-
комї собі люди. Такі забави могли би у
нас відбувати ся найліпше по читальнях,
котрі повинні бути у нас збірним місцєм
для науки і забави. Балї не заступлять
теплїх і щирїх кружків рєдинних; вони
впливають лиш шкїдливо на духа, здо-
ровлє і кипєнню.3) Найліпшою розривкою для того,
хто працює тяжко руками, єсть спочїнок
та читанє займаючої і поучаючої кнїжки.
В той спєсїб чоловік відпочиває фізично,
а рївночасно крїпить ся працює духа.
Хтож змушений сидїти і працювати голо-
вою, для того найліпша прогулянка в при-
роду, на полє або до лїса; для одних і
других лїтом купіль і плаванє, зимою про-
хїд і гостина. Лиш не за часто ходити в
гостиню або приїмати гостїй, тє не довго
побувати в гостинї. Для забави товари-
ської дуже добра н. пр. гра в круглї, в ко-
трїй повинні брати участь і жєнщини, як
і взагалї всяка забавє найприятнїйша в
мїшанїм товариствї. Для людїй, що лю-
блять мислити — гра в шахи.4) На музику і сьпів не трєба забува-
ти, а Русини повинні особлїво сьпїє пле-
кати. Б кожїй громадї повинні бути хор,
а кожда родина повинна дбати о то,
щоби хтєсь в нїй умів красєно засьпївати
або заграти на якїмсь інструментї.У кого ум весєлий, той і охотнїйше
бере ся до всякої роботи, і бїрше і лїпше
її зробить: робота бєз охоти їдє дуже пї-
няво і робить ся як за напєсть. Хто можє
вибрати собі роботу, нехай завсїгди шу-
кає такої, яка йому до вєдобї; але коли
мусить робити й то, що йому не до вєдо-
бї, то нехай пам'ятєє на се, що то його
обовязок, котрий повинен сєвїсно спов-
нити. Брак охоти трєба завсїгди заступити
почутєм обовязку.

В читальні.

(Дальше.)

Смішатися = змішати ся, помішати ся; стонати = стогнати, стугоніти, скигати; пучина зол = безодня нещастя; предвішати враз = образ (вид) заповідати; кони = судові розправи; синклит = збір, сенат; бумажний = паперовий, бавовняний; смятенний = засмучений; не в состоянні = не мати змоги, сили, не вдатися; запята = протинка (в письмі); ліпота = краса; ізложенний (ізлагательний) = викладовий, вияснючий; ничтожний = нікчемний, неважкий; уявленний = зражений; рци = скажи; аз = я; ліпообразний = красний, голий, гарно виглядаючий; поповозовеніє = потяг, хіт; вишпорна година = година вечерній; даже = навіть; околочности = обставини; возникающий = виникаючий, повстающий; неудобні обстоятельство = невідповідні, трудні обставини; определение о участі = рішення (постанова) о долі; партикулярний = особливий, подрібний, докладний; отстрочка = відволікання, відкладання; волокита = татанина, джигун, волоцюга; протора = коптисудові; убыток = шкода, втрата, недобір; безпрекословно = без спорів; присутственный = призначений для урядової служби; місто = місце; унініє = смуток; прижмочка = притиснення, причіпка, сіпанна; уголовний = кримінальний; преступленіє = поступок, вчинок, лиходійство, злочинство; сиріч = себ-то; весьма = вельми, дуже; очень = дуже, сильно; іскусно = майстерно, штучно, уміло; істець = позовник, позиваючий; отвітчик = підзваний; виканючити = докучувати, узяти; вимусити; преткновеніє = перешкода; поміха = перепона, завада, причина; брак = пліт; кабак = гарбуз, шинок, коршма; піднести кабака = відказати, відмовити женихові; совітувати = радити; кирпу гнути = ніс задирати; на догад буряків = про щось говорити, а на інше натякати; ізлагати = викладати, вияснити; нерозумний = безосновний, безпідставний; нарицати = називати, іменувати; приговор = присуд, вирок; благопристойний = звичайний, красний, голий; госпожа = пані; яким побитом = яким чином, способом; обрідати ся = знаходити ся, перебувати; неблагоуражений = нерозсудливий; хожденіє іміти = ходити за чим; убідити = переконати; дань = данина, податок; пошлина = мито; контроверсія = спір, розправа, диспут; увернутись = увертати ся, викрутити ся; мнѣ = гадаю, думаю; здесь = тут, тутки; польза = користь, ужиток, зиск, вигода; круговий = ідучий в круг, загальний; прав = обачай; прихоть, прихоти = примха, вигада, витребення; висок, виски = скрань, скрані; давить і жме = гнітить і тисне; куріозний = цікавий, дивний; прикосновенний = приміжний, сусідний; разві = хибно, не вже, чи, або-ж; лицедійство = гра на сцені; настояще = наразді; ізверг = покидь, виродок, недолуд; вмісті = вкупі, разом; сраженіє = баталія, битва потичка; плут = шахрай, кривий; полно = повно, вповні; до краю, годі, досить; довольно = доволі, досить, годі, буде; хист = здібність, здатність, дотепність, кетета, талан; непринужденний = вільний, невимушений, незвонений, без примусу; сожительство = подружжя, життя, жінка; пеня = напасть, біда, причеп; предовольно = задоволено, досить; страсть = мука, страждання, скорбота, страх, лях, жах, пристрасть, жага, пасія, кортячка; страсть любовная = любовність; пересилувати = перемогати, переважати, подужати; разположен = прихильний, маючий якийсь намір або щось на думці або до чогось охоту; недосужность = недосади, трудність; должность = служба, уряд, посада; усердний = щирий, щодливий; приміє = примішувати; ухищреніє = хитрощі; старий = старий; бойкий =

жвавий, хватський; благополучний = щасливий; посліку = оскільки, позаяк.

— Тепер вже — кінчив учитель, відкладаючи крейду і тубку — можемо починати сьмьло читати „Наталки Полтавки“. Вже мабуть ніхто з вас не буде мати потреби випитувати ся щонебудь: я вже все пояснив. Наприкладі скажу вам лише, що в тім сценічній творі є кілька паїяцьких хороших пісень, яких мейодії підносять дуже вартість сеї штуки. На слідує раз прочитати собі „Наталку Полтавку“, а колись — як Бог дозволить — будемо її читати ся, а відтак і виставляти на сцені.

Дорогі наші Родимці!

Нині одержали ми 500 доларів, присланих „Руським Народним Союзом“ в Америці на головний фонд „Рідної Школи“.

Се дійсно княжий дар для нас з Вашої сторони. Видко, що нас лучить спільна велика ідея самостійності нашого народу. Галичина, се Північ нашого національного відродження та визволення. Коли ми трохи станемо на ноги при помочи наших братів емігрантів, тоді ми не забудемо на наших братів по цілому світі, та будемо старати ся культурно а може і економічно їм віддаватися.

Тож складаючи глибоку подяку за сю цю жертву на „Рідну Школу“, сподіємось, що Дорогі наші Земляки і на далі будуть пам'ятати на нас, та остася з найглубшим поважанем

КРАЄВИЙ ШКІЛЬНИЙ СОЮЗ у Львові.

Львів, д. 19. січня 1911.

Ів. Киселюк, за голову.
О. Омелян Ванько, секр.

В справі фонду ім. М. Станіславського.

По пок. о. Стефановичеві лишилися записки, відносячі ся до фонду М. Станіславського (спис жертводавців, то що) але такі нечіткі, що тільки через порівняння буде можна відчитати. Тому прошу усіх, що зложили якінебудь датки на рік згаданого фонду на руки бл. п. о. Стефановича по 22 падолисті 1910 р. — нехай найдалше до 10. лютого повідомлять о тім підписаного.

Ол. Бучан, секр. фонду,
1401 CARSON STR., S. S. PITTSBURG PA.

ВІД ГОЛОВ. УРЯДУ Р. Н. СОЮЗА В АМЕРИЦІ.

Розмет за місяць січень 1911.

Розхід за місяць грудень б. р. єсть: За померлих членів або їх жінки і за випадки каліцтва.

В. 8. Цилип Іван	\$1000.00
„ 209. Бакун Йосиф	1000.00
„ 20. Сенко Теодозія	1000.00
„ 115. Матляк Михайло	1000.00
„ 289. Чорний Іван	1000.00
„ 121. Пуштай Андрей	1000.00
„ 208. Вах Михайло	1000.00
„ 20. Вислоцький Діонісій	1000.00
„ 117. Островський Николай	1000.00
„ 1. Ференц Максим	1000.00
„ 3. Фалат Дмитро	900.00
„ 106. Кісевич Павло	500.00
„ 127. Босий Николай	500.00
„ 85. Войтко Розал., ж. Лешка	400.00
„ 186. Кузма Андрей, м. Анни	400.00
„ 25. Чоїен Олена, ж. Юрія	400.00
„ 3. Тиханський Дм., м. Анни	400.00
„ 3. Фалат Дм. м. Юлії	400.00
„ 52. Рабец Терезія, ж. Юрія	400.00
„ 20. Сенко Теодозія, ж. Івана	400.00
„ 20. Крипницька Мар. ж. Петра	400.00
„ 30. Пилип Ефроз., ж. Івана	400.00
„ 60. Гайдош Анд., м. Зузани	200.00
„ 94. Возняк Томаш	200.00
„ 58. Годик Тимко	200.00
„ 123. Хавтур Николай	100.00

Разом \$16,200.00
Платня гол. урядників за січ. 270.00
Адміністрація Союзу за січень 185.29

Весь розхід виносить \$16,655.29

Розмет платити 11,819 членів на ціле посмертне (кождий по 1.32 цнт.) і 1646 членів на ціл посмертний (кождий по 66 центів).

Крім того кождий член платить за орґан „Р. Н. Союзу“ по 10 центів, на Резервовий Фонд по 5 центів, на Народний Фонд по 1 центі, на Фонд Відних по 1 центі, на Еміграційний Фонд по 1 центі.

Член на ціле посмертне платити 1.50 цнт, а на половину посмертний 84 цнт.

Дм. Капітула, гол. предсід.
А. Шаршонь, гол. касієр.
С. Ядловський, гол. секр.

КАЛЕНДАР.

Лютий.

м.ст.	Дні	Руські свята
9	Четвер	Івана Золот.
10	Пятя	Ефрема пр.
11	Субота	Ігнатія
12	Неділя	Св. Св. О. М. і ф.
13	Понед.	Кира, Івана
14	Вівтор.	Трифон.
15	Середа	Сприменіє Тоси.

НОВИНКИ.

** Як нам доносять д. М. Грацонь, то в місцевості Glassport, Pa. можна дістати роботу в фабриці „The United States Glass Company“. Робота в сій новій пильярні пичне ся з кінцем сего місяця. Зголошувати ся можуть так робітники жонаті, як і хлопці та дівчата, що перевишили 14 рік життя. Охочі найліпше зроблять, як напишуть картку по інформації до згаданої фабрики.

** Міністер торгівлі, Нагелъ, вислав 3-го с. м. своєю секретаря до стейтів Огайо, Індіана, Ілінойс, Небраска, Вісконзін і Мічиген, щоб той засигнув у тамошніх властей інформації кілько і якіх вони бажали мати емігрантів. В сей спосіб міністерство думає звернути цілу струку еміграції в отей стейті і в сей спосіб запобігти переливності всхідних стейтів. Після статистики четверта часть усіх емігрантів, що прибули сюди в 1910-ім році лишилася в стейті Нью Йорк, а з тих безперечно яких 90 процент у самім місті Нью Йорк. Міністер Нагелъ з того переконання, що емігранти найдуть на „вестах“, если не ліпше, то певно таку саму еміграцію, як і на всході.

** Міністерство справедливости в Вашингтоні звернуло увагу на існування кавового тросту, який задумує сими днями піднести ціну кави о 4 центи на фунті. В сей спосіб трост хоче на 78 мільонах фунтах кави, що лежить в його складах за одним разом заробити 3 мільони доларів.

** В Вашингтоні звязалася ся нова політична організація „National Progressive Republican League“. До сеї нової партії належать так зовні „републіканські ворохоби“, що виступають, що раз то острійше проти „старої гвардії“. Програма сеї нової партії звучить: Цілею ліги є стремити до віддання усієї властей в руки народу і заведення поступового законодавства. Власть люду в Америці зістала знищена, а поступове законодавство здуще не через приватні інтереси одних, які контролюють конвенції і організації партій, контролюють усе державну машину, накидають номінації і платформи, вибирають конґресу і послів та сенаторів Злучених Держав, та навіть членам міністерства приказують виконувати їхні забаганки. Ввиду таких обставин законодавство в ім'я загального добра зійшло до абсурду. Доказом того є довгі і важкі борби в справі заведення контролю над залізницями, в справі ревізії цюлової в інтересі консумена, в справі антитрестових законів, зрозумілого зреформовання банкових прав і т. д. І тому помирає ся такі слушні догадки люду: Вибір сенаторів безпосереднім голосуванням. Безпосередній вибори в цілі номіновані усіх урядників маючих вибирати ся. Як найточніше переведення прав, в цілі знищення перекупства. — Оголошену програму підписало 9 републ. сенаторів, 6 републ. стейтських губернаторів, 13 републ. послів та багато визначних політиків.

** За прикладом найбільшої кравецької фірми в Шікаго пішло кількадесять менчих і оголосили в часописях, що приймають робітників до праці на тих самих умовах.

** В виду постійно зростаючої еміграції в Америку порішав австрійський уряд значно поширити тут свою конзулярну службу. В будучі предложем делеґаціям знаходити ся позиції на креоване правильних конзуляртів в Сан Франціско, Клівленд і Монреаль, та іменоване віцеконзулів в Пітсбурґу і Денвер.

** Тутешні статистичне бюро доказало, що звисний міліярдер, Й. П. Морґан контролює 20. процент усіх капіталів, находящихся ся в Злучених Державах. Робить се за посередництвом чотирох власних банків, сім трустових компаній і двох асекурацій.

** Нова історія України. Небавом вийде в Кліві нова більша історія України. Написав її проф. Михайло Грушевський. Книжка буде мати 450 сторін і 250 образків, а крім того багато карт (мап) і планів. Що буде коштувати, ще не знають. Ціна буде оголошена пізнійше. Книжку буде можна дістати в книгарні „Наукового товариства ім. Шевченка“ Львів, Ринок 4. 10.

** Вже то сего року люди хіба не можуть парікати на монотонність в природі. Що ні день, а нова зміна. В початку п'ятниці на суботу, то є 4. с. м. Нью Йорк і околицю навістала правдива тріскальна буря. Громи били наче серед літа, а дощ лив струями. І ледяні люди прийшли

трохи до себе по сім днів, як ось 6-го с. м. „вести“ обдарували нас на відміт справжнім блискарем. Хуртовина віюча зі шкоростю 40 миль на годину в мав завівала снігом усі дороги і вулиці, надаючи щодому місцеві і околиці якийсь підбігуновий вигляд. Після вістей телеграфічних з Чікаго, Іла. буря снігова з 6-го була найгірша зі всіх, які навістали сеї зими З. Держави. Наслідком її зістав перерваний усіх залізничний, телеграфічний і телефонічний рух з Чікагом, Мілвокі, Омага, Спрінґфілд і т. п. В стейтах Норд Дакота і Монтана потяги застрягли в снігових заспах. Ньюйорські горішні залізничні (елеватори) потребували 3 до 4 години на переїзди дороги, яку звичайно відбували протягом пів години.

** Вільний від науки день для Шевченкового свята. Буковинська краєва рада шкільна подала всім повитим радкам шкільним і раді міській в Чернівцях до відома, що з нагоди 50-літньої річниці смерті найбільшого українського поета, Тараса Шевченка, можна в марті 1911 р. всім тим народним і середнім школам на Буковині, в котрих викладовою мовою є мова руська, згідно до обов'язковим предметом для Русинів є мова руська, улаштувати шкільне свято, на яким належить між иншим піднести літературні значення поета і відчитати кілька поезій Шевченка. Се зробила німецька Шкільна Рада на Буковині. Оскільки вона стоїть вище морально від галицької Шкільної Ради — нехай осудять хочби самі Польки.

** Пекло на землі. На саме торжество Йордану вивезли з Петербурґа 260 політичних в'язнів на Сибір, а між ними більшу половину студентів. Тогож самого дня поліція перевела масові ревізії і арештувала 17 студентів та багато жінок.

** В педілю, 5-го с. м. точно в полудне, в місцевості Вігокеи коло Нью Йорку, запалив ся склад нафти коло двірця залізничний „Ірі“. Під пору на складі находило ся 9000 бочок у двох будинках. В наслідок горяча наступала одна експлозія за другою, і горюча нафта струями бухала вікном а відсіп у воду. Від сего занув ся склад кутля залізничний, який і згорів. Шкоду обчислюють на виспе як 100,000 доларів. Горючий склад нафти представляв грізний але і чудовий вид, а чорні клуби диму, що виглядали наче воздушна труба, бачили люди в віддаленні о 40 миль Бабілоні.

** Коло місцевості Маніла, на Філіппінських островах оподі почав вибухати вулкан Тал. В наслідок спричиненого вибухом землетрусу і вилливу моря згинуло около 600 людей. 2-го с. м. землетрус повторив ся, не здійснивши однак ніякої поважнішої шкоди.

** В Манджурії люте страшно пошесть: джума. Як доносять телеграми, в минулу неділю в однім місті Харбіні спало около 6000 трупів, померших на сю недугу. З того вишадас 4,800 на Хипціє а около 1000 на Росії. За містом устало 16 констрів з домовин, попереділаних насаклим олієм деревом, і підпалено. Захоріли на сю страшну недугу в дуже численних случаях падають на вулиці і вмирають. Прохожі побачивши вмираючого, вікають від нього мерщій. Часто буває і таке, що рідні, побачивши, що котрийсь з членів захорів, виганяє його з хати. І тоді таких нещасних можна густо побачити на кладовищах, як вони серед трупів клячуть на гробі свого предка і шлють до нього свої послідні молитви. В середніх віках чума була частим гостем в Європі, де її звано „повітреш“ або „чорною смертю“.

** Як доносять, то в Фінляндії, 5-го с. м. море пірвало цілу оселю рибачку. 253 рибаків осіло на шару тижнів на леді, щоб віден ловити рибу. В п'ятницю розпаліла буря проломилася лід і цілу оселю пірвало на отверте море. Коли ранком спостережено нещастя, тисячі товаришів кинуло ся до човен і виплило на отверте море глядати нещасних. Поки що однак всі пошукування оказали ся безуспішними.

** В Джеферсон Сіті, Мо. вечером, 5-го с. м. вдарили тріс в конзулу стейтсового капітолю, замінюючи в шару годин цілу будівлю в купу попелу і агарин.

** Нема холери. З приводу добрих відомостей о стані холери в сусідних губерніях Росії, звичуло галицьке намісництво дві останні ревізійні стації санітарні на границі, т. є. в Бродях і Підлоцисках, і знесло 5-денний надзір над станом здоров'я подорожних, що приїждять з Росії.

** В ради-годи паходимо в російських часописях вістки, які наглядно свідчать про ганґрину, яка почала точити православне духовенство. Осє недавно ігумен київського монастиря, Мелхиседек, вкрав 300 тисяч рублів з монастирської каси, гуляв з дівчатами і вранці дістав ся під суд, який засудив його на зіслане до карного монастиря солонецького, над Вілим морем. Та петербургський „святійший“ синод зніс сей засуд і полишив Мелхиседека далі на його місці. І він далі весело бавить ся. Інший, ігумен

сквородського монастиря, Натаніа, був справжнім огненным سموком, що порирав лише самі гарні дівчата. Вкінці родичі нещасних дівчат обжалували сього горючого попа до суду, де вийшли нечутані історії монашеського життя на світло дня „За кару“ перенесли сього попа до митого монастиря.

** Російські газети оповідають, що в Росії чоловік так схожий на небіжика Толстого, що люди вважають його Толстим. Кіда навіть поговірка, що поховали кетсь другого, а Толстого жие. Чоловік знес Егов Речніков. Коли він приїшов до Ясної Поляни, то люди настрашили ся, думаючи, що се дух Толстого.

** Здетронізований султан Туреччини, Абдуль Гамід, який до сих пор перебував ув'язнений в в'їлі коло міста Салонікі, оподі попав в бжевілля, серед якого задушев дві свої жінки. Шаліючого ексекутана сльозю покрано і замкнено в домі бжевільських.

** Знахідка кам'яного вугля на далекій півночі. Далеко на півночі, на Ледовім Океані, є група островів, котрі називають ся „Шпіцберґен“. Земля там лиш через кілька тижнів в році є вільна від снігу та леду, дуже убога і неурожайна. З звыряти жити тут лиш рени, лиси і білі медведі. Людських осель цілком нема, лиш літом перебувають сюди на короткий час риболови і стрільці. Отже в сій землі шведська наукова експедиція відкрила великі поклади кам'яного вугля. Завязалась вже спілка богачів, котрі беруть ся до будови копалень. Будуть се перші фабрики на далекій півночі.

** В альпійській місцевості Ціслеталь поховано чоловіка, іменем Різер без голови. Його голова визначала ся іменю незвичайно великими розмірами, так, що будила загальний подив усіх лікарів. Властитель сеї незвичайної голови використав се заінтересоване лікарів і продав свою голову за 1500 корон. По його смерті явив ся лікар і на підставі контракту відірвав трупови голову та забрав з собою.

** Цікава країна. Далеко на півночі від нас є маленький острів, який називає ся Ісландія. Країна ся не має у себе вільниць, судів і поліції. Каплі горілки там нема; всі 78 тисяч мешканців, що живуть на тім острові, не пють жадних острівних трюнків. Тому і парід сего здоровий та ослівчений. Нема там одного чоловіка, щоб не знав читати та писати. Кожда дитина в Ісландії знає читати і писати, заки скінчить дев'ятий рік життя.

** Совганка на шампані. З найдорожчого вина доносять, що фабриканти, не маючи збуту на свій дорогий напикот виляли в цубальний город до 1000 літрів вина, яке замерзло, так що зробила ся правдива совганка.

** В заведеню бжевільських в стейті Місури померла недавно жінка, яка протягом 7 літ мала майню полкати всієї металеві предмети. Доконана обдужка виказала в її жолудку не менше, ніж більше, тільки 1446 предметів. З того було 453 цвяхів різного розміру і величини, 9 шруб, 105 „сейфеті піне“, 115 шпильок до волося і 135 звичайних шпильок.

** Статистика кардиналів. Число кардиналів постійно зменшає ся. З початком правління папи ІХ. було їх 62, з того 30 резидувало постійно в Римі, 17 в церковній державі, 8 в инших провінціях Італії, а решта в прочих краях католицького свята. З часом се число змало так, що при виборі теперішнього папи ІХ. було всего 28 кардиналів панської курії, зн. тих, що перебувають в Італії. Перед кількома роками порішав папа, що при ріжних римських конгреґаціях і судах треба не більше, як 18 кардиналів, а решта кардинальської колегії має працювати в инших католицьких краях. Тому папа не бачить потреби побільшити теперішнього числа кардиналів. Тепер є 50 кардиналів, з того 29 Італійців, а 21 лнших народностей. „Вільних місць“ є 21.

** Недавно вийшла з під друкарської преси найгубша книжка на світлі. Се є адресар міста Лондону. Книжка ся обіймає 2,538 сторін друку. Після нью найбільше місто на світлі, Лондон, числить 6,581,272 мешканців. Що година ридить ся там 16 а умирає 9 людей. Около 3000 річно дістає ся до вязниці, 7000 гине на голої смертю. Щоденно вибухає 10 пожежарів, а всі вулиці тягнуть ся на 4000 кілометрів. Усіх домів числить Лондон 610,000, фабрик 28,000, театрів кооперіонованих 60. На сего великана поміж містами складає ся само місто і 28 передмість.

Е 25
Купці, grosерники і дрогшторники (антикари), котрі мешкають поза Нью Йорком, і торгують з чужинцями, можуть легко, зовсім чесним способом і без ніяких видатків, заробити гроші, наколи звернуть ся на адресу:

Р. О. Box 10, Station V, New York.

СПРАВИ „Р. Н. СОЮЗА“.

Почесний і почесний член Р. Н. С.:
Іх Пресов. Стеф. Сотер Організацій,
перший руський Епископ в Америці.

Головний Уряд „Р. Н. С.“ на роки
1910—1912:

Духовний управитель:

о. Мих. Балог, R. 9, Box 8 Butler, Pa.

Председатель:

Дмитро Кашула, Meado, Pa.

Місто-председатель:

Марія Черемшак, Trenton, N. J.

Місто-председатель:

Іван Мартон, Whiting, Ind.

Секретар рекордовий:

Теодосій Лавовський, Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар фінансовий:

Семен Ядловський, Box 76, Jersey City, N. J.

Касієр:

Алексій Шарпона, 524 Pine and Franklin St., Shamokin, Pa.

Контрольна Комісія:

о. В. Валог, Whiting, Ind.

Евген Говдик, Scranton, Pa.

Теодосій Касків, Newark, N. J.

Радні:

Іван Глова, Shamokin, Pa.

А. Стефанович, Ambridge, Pa.

І. Ялечко, Ramey, Pa.

С. Митренко, Olyphant, Pa.

В. Левчик, Elizabeth, N. J.

А. Добощ, Lansford, Pa.

Організатор:

Ільбо Моранець, 1441 Emma Street, Chicago, Ill.

Редактор:

Осип Стеткевич, 184 Hudson Str., New York, N. Y.

Управитель друкарні:

Константин Кирів, 184 Hudson Str., New York, N. Y.

Головна Канцелярія „Р. Нар. Союзу“

знаходиться під числом 123 Sussex Str., Jersey City, N. J.

ВСТУПАЙТЕ ДО Р. НАР. СОЮЗА!

„Руський Народний Союз“ — приймає членів до 45 літ життя.

Вступне після літ.

Р. Н. Союз платить:

В разі смерті члена кляси „А“ (ціле помертне) \$1,000.00.

В разі смерті члена кляси „Б“ (половину помертне) \$500.00.

Помертне за жінку або мужа члена кляси „А“ \$400.00.

Помертне за жінку або мужа члена кляси „Б“ \$200.00.

Помертне за діти від \$10.00 до \$300.00.

В разі утрати: а) обох очей, ніг, або рук \$1,000.00, б) одної руки, ноги або ока \$200.00.

Більш отець родини в шпиталю божевільних Союз платить щороку родині \$150.00.

Хто хоче вступити до Союзу, мусить вписатись також до братства, яке належить до Союзу.

ДО ВСІХ ВП. СЕКРЕТАРІВ І ОРГАНІЗАТОРІВ ВІДДІЛІВ Р. Н. СОЮЗА.

Звертаємо отсим увагу пп. Секретарів, щоби не прислали декларацій без вивчення свідчення лікарського, яке находитсь ся на другій стороні декларації, позаяк такі не будуть прийняті. Члени понад 43 літ, мають предложити мотрику або який инший доказ свого віку.

Гівнож при вивченню декларацій просимо на те уважати, щоби на декларації було подано, на яке помертне член хоче належати, перечеркнувши слово ціле або половину помертне (ого), кільки має він і його жена літ, імя жени або якого иншого члена родини, після того, кому член записав помертне. Секретарі мають уважати, щоби член записав, якої сьб. діля не вистарчає сказати, що член єсть Русин або руської віри, бо таких маємо вже кілька.

Член, котрий не вміє писати, має зробити на декларації пером знак хреста, уміючий писати має підписати ся власноручно на обох сторонах декларації.

Місячні справозданія т. е. друки на жовтих картках, як також адреси нових членів просимо вивчювати і прислаати враз з деклараціями і розміром.

Від Головного Уряду

Р. Народного Союзу в Америці.

Ч. 1628 КВІТ \$1000.00

за тисячу доларів, котрі п. Пелягія Шура отримала як помертну за допомогу по мужу Кузмі з Головної Каси Руського Народного Союзу в Америці.

Рон, Па. 14. січня 1911.

Пелягія Шура

Сьвідки:

Тимко Гулик,

Василь Бласак.

Від місцевого Уряду Руського Народного Союзу в Америці. Відділ 29.

Василь Федак предс.,

Григ. Озога сєкр.

Ч. 1638. КВІТ \$100.00

на сто доларів, котрі п. Михайло Квасінський отримав як надзвичайну за допомогу за нев. слабість з Головної Каси Руського Народного Союзу в Америці.

Філадельфія, Па. 16. січня 1911.

Михайло Квасінський.

Сьвідки:

Й. Органіський,

Кирило Даньків.

Від місцевого Уряду Руського Народного Союзу в Америці. Відділ 239.

С. Вільчинський предс.,

Т. Грицей сєкр.

Ч. 1660 КВІТ \$500.00

на п'ятьсот доларів, котрі Хв. Красівий Шкільний Союз у Львові отримав як за допомогу (ухв. XI. Голов. Конвенції) на „Рідну Школу“ з Головної Каси Руського Народного Союзу в Америці.

Львів дня 18. січня 1911.

Красівий Шкільний Союз у Львові.

І. Кивелюк голова,

о. Омелян Ваньо секретар.

Ч. 1646 КВІТ \$50.00

на п'ятьдесят доларів, котрі п. Василь Плавиник отримав як надзвичайну за допомогу (ухв. XI. Голов. Конв.) з Головної Каси Руського Народного Союзу в Америці.

Гавтерн, Ілл. 21. січня 1911.

Сьвідки:

Михайло Копиянчин,

Симеон Гребінець.

Від місцевого Уряду Руського Народного Союзу в Америці. Відділ 242.

М. Копиянчин предс.,

Симеон Гребінець сєкр.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

Ст. Луїс, Мо. Братство сьб. Арх. Михайла, від. 14, вибрало на річний мітинг слідууючий новий Уряд: Стефан Макара, предс.; Іван Мудрецький, заст. предс.; Михайло Ридзик, кас.; Глірій Валентин, заст. кас.; Григорій Копча, сєкр.; Тимко Макара, заст. сєкр.; Гарасим Ліга, Іван Смерек і Сильвестер Вариха — контр. комісія; Емілія Дзюбин і Янко Ружила — хорунжі; Михайло Хоромога, дверник; Олександр Балецький, маршалок; опікуни хорих: Іван Чура на Madison, Ill.; Іван Лабали на Belleville, Ill.; Дмитро Хомишак на Maryville, Ill.; Петро Небесник на Bendi, Ill. Два опікуни хорих на місто St. Louis, Mo. змінюють ся кожного місяця. Правний заступник Братства: Олекс. Валевський. Адреса Братства: Gregory Korcha, 2612 S. 2nd St., St. Louis, Mo. — Григорій Копча, секретар.

Нью Кенсінгтон, Па., Бр. сьб. Ар. Михайла, від. 296. подає до відомості, що дня 15. січня с. р. відбув ся мітинг, на котрім вибрано слідууючий уряд на рік 1911: В. Каліновський пред., М. Гарачмак з пр., Т. Каліновський кас., О. Мілько заст. кас., С. Лебедь сєкр., П. Ганчарик з сєкр., В. Лобур і М. Підганюк дозорці хорих, І. Лобур, Лука Івахів поліцмани. Мітинги відбувають ся в другу неділю по першій кожного місяця. Повідомляє ся всіх, що брацтво буде приймати нових членів за половину вступного до брацтва, а до Р. Н. Союзу після статутів в місяцях лютім, марцю і цвітні. — Симеон Лебедь, сєкр.

Віпани, Н. Дж. Братство сьб. Арх. Михайла від. 201. подає до відомості, що дня 15-го січня с. р. вибрано слідууючих нових урядників: Дм. Зятник гр., Гр. Фанок сєкр., Дм. Чайка кас.

Пітсбург, Па. Секретар Братства сьб. О. Николая, від. 53, просить всіх позамісцевих членів до сего Братства належати, щоби всі свої належності і всі справи братські засилали на його руки на адресу: Alex Wytiaz, 45—137 Cotun Alley, Pittsburg, Pa.

Н. С. Пітсбург, Па. Братство сьб. Герсга, від. 250. подає до відомості своїх членам, що звичайний мітинг відбуде ся 12-го лютого б. р. На сей мітинг кожний член безумовно має появиити ся, бо єсть важні справи до полагодження, як справоздане касове і инші. Неявивший ся член заплатити 25 цнт., а урядник 50 цт. карі. — Дмитро Маційовський, предс.; Волод. Стадник, кас.; Ів Станко, сєкр.

Гардфорд, Конн. Братство сьб. Івана Хрестителя, від. 277, подає до відомості, що на річний мітинг дня 17. січня с. р. вибрано слідууючий новий Уряд: Никифор Настин, предс.; Кость Гвіздь, заст.

предс.; Стефан Зілянка, кас.; Прокіп Бячук, заст. кас.; Дмитро Ярван, сєкр і організатор; Павло Курко, заст. сєкр.; Алексій Маслоха і Андрій Працінь — опікуни хорих; Павло Молява, господар. — Комітет.

Скрентон, Па. Братство сьб. Володимира, від. 162, повідомляє своїх членів, що на річний мітинг вибрано слідууючий уряд на рік 1911: Михайл Білас, предс.; Стефан Чолій, сєкр.; Йосиф Ковальчик, кас.; Филип Димкович, організатор; Іван Білас, надз. хорих; Янко Фіняк, дверник; контрольна комісія: Іван Пашкевич, Михайл Бордяк і Йосиф Свачій — Стеф. Чолій, 316 2nd str., Scranton, Pa.

Гейзелтон, Па. Братство сьб. Кирила і Методія, від. 185, повідомляє двох своїх членів: Івана Павлишина і Івана Ростоцького, щоби сейчас вирівняли свої братські залежності, бо в противний разі зістануть виключені з Братства і з Р. Н. Союзу. — Йосиф Стець, предс.; Петро Семута, сєкр.

Книжки надіслали до редакції.

На народній роботі. Борис Грінченко. Праця і заслуги. Написав Др. Іван Брик. З ілюстраціями. У Львові, 1910. Старін 46. Ціна 20 сотиків. Видавництво Товариства „Просвіти“ у Львові. Книжочка членська. с. 355. за червень і липень 1910. Зміст: Вступ. Борис Грінченко (молодий вік). Грінченко письменник. Грінченко популяризатор. Грінченко і українська школа. Грінченко як учений. Грінченко громадянський діяч. Останні хвили — і похорони. — Ілюстрації: а) Портрет Бориса Грінченка, б) Борис Грінченко на смертний постелі.

Весільна ніч. Наклад атвора. Склад в книгарні Тов. Шевченка. У Львові, 1910. Старін 96. Ціна 1.20 К. Зміст: До моїх сусідів. Весільна ніч. Закінчене. Post scriptum. Епілог. Секрет поетичної творчості. Технічна справність. Присвята. Автор.

ПОДЯКА.

Сим складаю прилюдну подяку Членам і Урядникам читальні ім. Маркіяна Машкевича в Пітсбургу, Па. за щедрий дарунок в сумі \$10.00 і за слова признання для моєї праці. — Сердечне Спасибі!

Филип Тилкевич, дякуючий.

ДОБРИЙ НАМІР.

Щоб почати новий рік добрими намірами, покинуємо деякі злі навики, а присвоюємо деякі добрі чесноти. Научім ся пізнавати се, що є добре а що зле і подумаймо над тим, чово придержувати ся. Передовсім стараймо ся заховати наше здоров'я і наші сили. В случаю, як побачимо які небудь неправильності, а передовсім в органах травлення, сейчас мусимо оглянути ся і вибрати якийсь лік; найвідповіднішим є Трінера Американський Еліксир Гіркого Випа. Його уживають вже довгі літа численні родини в усіх недугах жовудка, утроби, та внутренностей. Він ділає на травлене, управильное його, чистить кров і дає знамениту поживу для нервів, приносить полєкшу в усіх случаях обструкції, в случаях ревматизму і болізни голови. Не менче є се вино помічне в усіх недугах нервозности і хворобах шкірних. По всіх друготорах.

JOS. TRINER.

1333—1339 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Пришлемо гарний стінний календар, одержавши 10 центів почтовими значками.

БЛОЩИЦІ (ПЛЮСКИ).

Проти блощиць нема skutочнішого средства, як алун. Помазати стіни, в яких загніздили ся блощиці киплячим розтвором алуну, а вони не вернуть вже ніколи. — Дальшим, неомільним средством проти блощиць та їх накоріжку є дальше квас оптовий, який шклянною шпирікою запускас ся в шпари, або помазує ся ліжка. Крапля оптового квасу вбиває сейчас блощицю. Се средство є далеко дешевше і skutочніше, як усі захлавлені порошки.

СКЛАДАЙТЕ ЖЕРТВИ НА УКРАЇНСЬКІ ШКОЛИ В ГАЛИЧИНУ.

Почитування.

Де є Александра Товтиш? Хто-б подав про неї звістку, дістане нагороду від Vas. Curkan, 42 Liberty Str., Ansonia, Conn.

ПОЗІР, БРАТЯ І СЕСТРИ

З МТ. CARMEL, PA.!

Братство сьб. Петра і Павла, від. Р. Н. С. 5, в Mt. Carmel, Pa. улажує в суботу дня 18. фебруара с. р. в Мисуровичовій галі,

352 W. 2nd St.,

Великий Баль

Початок о год. 11½ перед полуднем.

Музика знаменита. — Ціна тикету 25 цнт. від особи.

Всіх чесних Краянів і Краянок так місцевих як і з сусідних плеїзів запрошує на сей Баль і ругчить за добру забаву

КОМІТЕТ.

Великі вечерниці

в честь п'ятидесятилітних роковин смерті найбільшого нашого поета

ТАРАСА ШЕВЧЕННА

відбудуть ся

в Детроїті, Mich.

дня 26-го лютого о. р.

у „Polish Turner Hall“

34-та ул. межі Michigan а Buchanan

Aves.

Початок о 7. год. Вечером. — Вступ 25 цнт.

Всіх сьвідомих Русинів-Українців з Детроїт і околиці просимо явити ся на означену пору і своєю присутністю звеличити се наше народне свято та віддати заслужений поклін великому українському Пророкови.

КОМІТЕТ

Поступового Товариства ім. Т. Шевченка і Аматорського Гіркжа.

Фотографія

бл. п. о. Николая Стефановича

церков і сая „Просвіти“

один образ коштує \$1.00

Другий особний образ:

о. Н. Стефанович на натафальну в цервві

коштує ..... 75 центів.

Хто хотів би мати на пам'ятку сі

два образи, звольте ласкаво заслати

належність на адресу:

HANIAK, PHOTOGRAPHER

613 Carson St., SS. Pittsburg, Pa.

НА ЗАКІНЧЕНЕ МЯСНИЦЬ

ТОВАРИСТВО „РУСЬКИЙ МОЛОДЕЧИЙ КЛУБ ПОСТУПОВИЙ“

В ДІКЕРЗИ СІТІ, Н. ДЖ. УЛАДУЄ ПОПУЛЯРНЕ ПРЕДСТАВЛЕНЕ

СВАТАННЯ НА ГОНЧАРІВЦІ

НАГОЛНА ОПЕРЕТА В 3-х ДІЯХ, ГР. КВІТКИ-ОСНОВЛЕНКА,

В ВІСТОРОК. ДНЯ 21. ЛЮТОГО 1911 Р.

В „ARLINGTON HALL“ (ДАВНІЙШЕ PHOENIX HALL)

НА 706 GRAND STREET, (МЕЖИ SUMMIT & IVY PLACE)

JERSEY CITY, N. J.

В ПРЕДСТАВЛЕННІ БРАТИ-МУЖІ УЧАСТЬ СЛІДУЮЧІ ОСОБИ:

Прскіп Шкурат, ... п. Михайло Микитшин,

Одарка, його жінка . . . . . п-ні Анна Лавовська,

Уліна, їх дочка . . . . . п-а Марія Пристапівна,

Олексій, любовник Уліни . . . . . п. Павло Гаврилів,

П. Кандзюба, заможн. обиватель . . . . . п. Василь Костедький,

Стецько, його син . . . . . п. Андрей Шостак,

Осип Скорик, салдат . . . . . п. Стефан Крицький,

Тимош, обиватель . . . . . п. Дмитро Соколовський,

Дівчата . . . . . п-а Анастасія Юшаківна,

. . . . . п-а Анна Підлицяківна.

Річ діє ся на Україні коло міста Харкова.

РЕЖИСЕР: п. Т. Яворський. — ОРХЕСТРА п. П. Г. Смолинського.

ПОЧАТОК ПРЕДСТАВЛЕННЯ ТОЧНО О ГОДИНІ 8-ІЙ ВЕЧЕРОМ.

ПО ПРЕДСТАВЛЕННЮ БАЛЬ.

Всіх щирих і прихильних Родимців просить ся на той вечер о як найчисленнішу участь, тим більше, що другого дня є американське сьвято „WASHINGTON BIRTH DAY“. Богато людей не будуть в той день робити, а через те будуть мати змогу забавитись до рана, тож гріхом було би не користати з такої догідної хвили. — Відети на представлене і Баль вже єуть в розпродажні і можна їх набути у кожного Товариша Клубу, або у секретарів: п. А. Онисика, 68 Morris Str. і у п. Ст. Костіва, 45 Greene St., Jersey City, N. J.

УВАГА: Гості, прибувши з Нью-Йорської сторони, нехай зараз беруть коло Пенсильванійського діпа стріт-кару „GREENVILLE“ або „PLANKROAD“, котрі привезуть їх аж під саму галю. Інформацій можна зажадати від кондуктора, а він покаже, де є „Arlington Hall“ 706 Grand Street.

КОМІТЕТ.

Хто не уміє говорити по англійськи
а хотів би мати доброго помічника до науки, нехай купить собі
Русько-Англійський ТЛУМАЧ
Сторін 356. Тисяча окрема. Ціна 50 центів.
Гроші вистачають на вивчення, навіть
можуть передати або починати навчання.
Замовляти у:
And. Sawka, 62 Greene St., Jersey City, N. J.

Важне повідомлене для п. п. управителів хорів.

Власне тепер надходить час, в котрім то майже кожда руська парохія, як також і декотрі Братства будуть улажувати у себе вечерниці з нагоди 50-літних роковин смерті незабутого Кобзаря, Тараса Шевченка. Хто-б хотів збогатити програму вечерниць новими, ще ніколи неспіваними піснями, най зверне ся до мене, а я вишлю йому відвототною поштою дві нові пісні, а іменно:

1) Стих Юрія Федьковича, під заголовком „Співадка добраніч“, на снів

Тирольський плащ.

(Образин з життя руських буршів.)

VI.

Я ще доси, вибачте, не познайомив вас з бурпом Лисою Палкою, одною з видатніших осіб буршівського роду.

Коли б я то перед роком зайшов був до каварни Корба, безперечно знала би йому в око стара твар, поросла довгою негарною бородою і головою лиса, як колись. Властивістю сеї замітної бороди і голови був бурш Лиса Палка. Як бачите, не дотепи буршівські, але сама природа насміялась з нашого бурша і дала йому таке ім'я.

Наш бурш Лиса Палка був з заводу доволітним студентом медицини. В його очах виросло ціле покоління докторів медицини, але бурш Лиса Палка не з таких, щоб сіпшисся і видавав ся студієм — бож часто мовляв він в своїй скромності: „Світ на тім нічого не стратить, як я ще з десять літ побуду на медицині“.

З його політичних метаморфоз важні три періоди. В Кракові був він з переконань Поляком, а в Відні — перший рік ісповідував теорію соціальної демократії, а в другім задля користі матеріальних постригів ся в москвофілі.

Та може ще не знаєте, що то за інституція молодіжні віденських москвофілів — отже я її схарактеризую. Коли який з талицьких „младенцов“ приїде до Відня, то вписується в члени відомого москвофілівського „общества“. „Общество“ дістає рік річно з російської амбасаді 600 рублів на удержане льокало*) і на премії за недорічки відітніти на „літературном язике“ а крім того на поручене общества виплачує амбасада виднішим членам грібні стипендії. „Младенець“ зразу не уміє говорити на „літературном язике“ тож ціла мудрість його полягає на тім, що за кожним третім словом говорить „да“, „ка“, „і“, „что“, опісля з підмогою старших товаришів зачинає „глаголювати“ язичком „Галічаніна“ і так масмо новий „літературний язик“, котрого би певно покійний Ломоносов, Карамзін або Пушкін не зрозуміли. А треба знати, що не лише свѣтська але і духовна віденська молодіж гімнастикус свій язик в тім карколомнім язичю і так виховують ся стовпи „исторической Руси“. От недавно одружив ся один з цитомців москвофілів і почав називати свою жінку Марію „Машкою“, „сакровищен неопіненним“ так, що одна Полька, що була на весіллі і мимоволі прислухувалась його пещеню, сказала: „Stowo daje, co to za gbur, żonie mówić wciąż o kamaszach i nazywać ją „moje ty krowyszczek“.“

І наш бурш Лиса Палка в надії на „пособія“ покинув свої соціально-демократично-радикальні теорії і постриг ся в орден москвофілів, наломлюючи свій язик на їх „паламарщину“. А лиса Палка мав ще одну прикмету, імено ту, що цілими годинами умів проповідувати свої ідеї, наговоривши при тім таку спору куну ісеїтиць, що бурші на всяких кнайпах для піддержаня гумору заставляли його, держати бесіду.

Що до посідання власности, придержував ся бурш Лиса Палка теорії комунізму вже хотьби тільки для того, що в часі ісповідування теорії соціально-демократичних, він не мав нічого, а його товариші мали на стілько, що він з ними ще їх достатком міг поділитись.

Чому ти, Лиса Палко, не справивш коли кнайп? — кекували і договорювались бурші, коли Лиса Палка не то, що ділив ся грішми медика Директора, але й жив за дурно в його хаті.

Пождіть, пождіть, я вам справлю кнайпу! — відповів Лиса Палка — та таку, що на рачках буде лізти до хати...

Диви, диви! — кекували бурші, — але чимало здивувались, коли в кілька днів буршівський записав Лиса Палка всіх буршів і виловив на стіл 12 зр., пів менших на кнайпу.

Здаданий вгори Директор була се дуже добра людина; до роду буршів він не належав, а звали його іменем „директор“ тому, що свого часу був він управителем хору народного театру. Однак, живучи з буршами і марнуючи час, покидав він часто на кілька місяців Відень і переносив ся до Ісбрука, щоб там забратись до роботи і скласти ригороза.

Саме тоді вернув він по ригорозу до Відня та привіз з собою гарний тирольський плащ, про котрий я саме тепер хочу розказати.

Заповіджена Лисою Палкою кнайпа, згромадила поважне число знайомих нам буршів. Головою кнайпи вибрано Лису Палку і він повитав сердечно всіх товаришів-буршів, і вишпав за здоров'я бур-

ша Клінікера, котрий нині „зашпарував обід“.

Оклички: славно! і „многая літа“ рознеслись ся по кімнаті.

„Зашпарувати обід“ значило спати до полудня, коли вже не стало грошей і замість обіду живнитись кавою, а при „кнайпі“ пили звичайно бурші перший тоаст в честь такого товариша, що „зашпарував обід“.

Звідки ти, Лиса Палко, взяв гроші? — спитав один з буршів.

Що питаєш, ний і їдаж, коли плачу! а не будь задоволю цікавий.

Кнайпа продовжалась серед гомону буршівських пісень, ударів шклянками, а по довгій хвилі прийшов на стіл „Dorplitter“ пива, на знак, що кнайпа почала ся на добре.

Нехай Лиса Палка говорить соціально-демократичну бесіду! — промовив Насікомий, побачивши, що Лиса Палка вже в похміллі.

Лиса Палка вже брав ся до бесіди, коли один з буршів кликнув: „Дайте йому спокій, він вже і так ледви язиком меле, от лудше справмо йому „последное цілованіє““.

Славно! славно! — кричали підпиті бурші, а один з них насипав на лису голову — власність Лисої Палки, соли і поцілував в лисину. За ним пішли другі члени кнайпи і серед сумної пісні „вічна паміть“ відбувалось „последное цілованіє“.

Лиса Палка усміхав ся та белкотав про соціально-демократичні реформи, які нашенствували йому „допелльтіри“.

Кнайпа скінчилась. Дванадцять зр. ледви стало на оплату всіх напхитків, які потонули в жолудкових резервуарах наших буршів. Лису Палку віднесли бурші до хати Директора, де він небагом заснув сном блаженних.

Другого дня коло полудня будив Директор Лису Палку, але той криз сон шептав: „Най жие соціальна демократія“.

„Чуєш, Лиса Палко, чиясь здурів з твоєю соціальною демократією? — кликав Директор. — Лучше скажи мені, деєш подів мій тирольський плащ...“

Що? що?.. тирольський плащ... — питав неспритомний Лиса Палка — а за що-ж, брате, була вчера кнайпа — додав прочумуючись.

Та що-ж ти зробив, чиясь здурів? — спитав Директор, — чи ще мало тобі даю?

Та-а Witz-а пустив — відповів Лиса Палка.

Іти з такими Witz-ами! — сказав Директор і затріснувши за собою двері, лишив на пів неспритомного бурша на своїй постелі.

Лаврін.

Ластівка і малі птачки.

Одна ластівка звиділа немало свѣта. Богато треба би писати, де вона не була. Пізнала вона так далекі сторони, за які ви може й ніколи не чули. А буваючи у свѣті, вона багато навчилася ся і великого досвіду набрала ся. Чому? Бо вона всьому уважно приглядала ся і всьому собі затишала. Одним словом, се була розумна ластівка. Вона навіть уміла морякам наперед сказати, коли буде буря, а коли погода.

Коли-ж одної весни прилетіла до нас, то побачила, що мужики сіють коноплі. Вона понохала сімя, покрутила мудрою головою і сказала до птачок:

Се не добром пахне для вас, мої любі товаришки! Чи ви знаєте, що з сього насіяна для вас виросте? — Неволя! — Жаль мені вас дуже... Погляньте на отсю руку, що ось розсипає сімя по полі! Кажу вам, біднятка, що з того сімени виростуть рослини, а з їх волокон тога сама рука поробить сільця і всіх виловить. Тай не на те, щоб вас поїсти, бо яка з вас, дрібноти, їда для такого великана? Але на те, щоб вас позамікати у клітки, у неволю, доки в ній не погинете з туги за волею і з недостачі руху.

Чи ви се розумієте? — говорила ластівка дальше. Отже послухайте моєї ради: вибравте всьому того насіння до одного! І коли вам воно в смак, зїдьте його! Бо кажу вам, що інакше воно колись вас зїсть...

Птачки слухали сеї бесіди спершу з цікавістю, а відтак зачали позіхати. Вони не любили довгої науки. Байки були би радішше слухали. Інші поглядали один на других, підсміхаючи ся та кекуючи з широкі поради. А кінці порозлітали ся на всі сторони, поспівуючи собі безжурно.

Минуло кілька неділь. Нивы покрили ся вже зеленими рослинами. Тоді ластівка взяла ся знов перестерігати легкодушні птачки.

Нерозумні пустійки! Отямте ся! Дивіть ся, що з того насіння виросло! Попиривайте отей биллишки своїми дзюбками, доки не буде за пізно! Се росте загіблї для вас!

Агій на тебе, зловіща цокотуха! — заверещали птачки. — Чи-ж ми годні повиривати отей бадилля бодяй з одного

лану? Таже на се треба тисячів а тисячів дзюбів! Тай ще яких! Се не наша робота... І знов порозлітали ся.

Надішло літо. Коноплі дозріли. Ластівка кинулась до своїх легкодушів ще раз з порадою: — Дивіть ся, що ви наробили! — закликала вона до них з жалем. — На баділах зерно вже дозріло, а коли люди ростини з поля зберуть, тоді горе вам! Вони понаставляють на стернях всїякі сільця і самолоски, а ви навіть не спостережете ся, як в них опините ся. Втікайте з тих сторін, поки час! Летіть за гори, за моря, як се чинять бузкі, журавлі, дикі гуси, качки і інші. Та як вам, маленьким, перелетіти через високі гори, широкі моря, піскові пустині? Отже моя послїдня рада для вас така: Поховайте ся в щелини, закамарки, закутки, щоб вас там ніхто не побачив і не знайшов.

Але птачкам навкучило ся слухати сих рад.

Се пусте! Се нісенітниця! Хто-б то слухав таких дурниць та пострахив?! — закричали хором...

І що з ними стало ся? Стало ся так, як передказала ластівка. Майже всі попали ся в сільця а відтак у клітки. Ой плакали тоді та нарікали на свою легкодушність! Була воля, тай минула ся... Товкли тоді головками, біднятка, б дротяні стіни, щоб вирвати ся на свободу, на простір, на воздух, та ба! Не їх сила розбити кріпку в'язницю... І сиділи нещасні птачки в тяжкій неволі, доки в ній не погинули... А чому? Ну, се ви вже самі відгадаєте.

Віче щурів.

Тамта байка була сумна, правда? Тепер перечитайте веселішу за віче щурів. А може ви не знаєте, що то с „віче“? — Віче, се с многолюдна нарада. Як багато людей зїйде ся на нараду, то її називають вічем. Отже на таке віче зібрав ся і щурі. А длячого зібрав ся, послухайте:

Один кіт, іменем Мурлика, страшенно нищив щурів. Грозил їм цілковита загибля. Вони стерегли ся його, мов огню. Та помімо сього не було дня, щоб Мурлика не задусив бодяй одного з них. Вони називали його гайдамакою, оиршш-ком, чортм. Вони проклинали його з цілої душі, але то всьому нічого не помагало.

Одного дня зацриміли щурі, що їх заклятий ворог вибрав ся в іншу сторону на розбій. Отже скористали зі сеї нагоди і зібрав ся в безлюднім місці на віче. Сейчас вибрали старого, поважного Косогриза головою віча і зачали нараду над своїм лихом.

Братя! — сказав голова до зібраної громади. — Ви бачите самі, що нам грозить загибля від лютого Мурлика. Радьмо длатого, що діяти. Ви проїньте кож бували в свѣті. Є між вами такі, що на кораблях і моря перепливали і Америку видали. Отже радьте, що нам чинити, щоб дальшому розбоєви Мурлика положити кінець.

На сю промову виступив Сирюїд і промов о голос. А коли голова уділяв йому голосу, він говорив так:

Любі товариші і братя! Вся наша біда походить звідси, що ми не можемо знати, коли і звідки наш ворог на нас нападе. Бо ми як бїжимо, то під нами аж земля дунить. А він, котяга, ходить так тихононько, закрадає ся так неспостережено, що ми і не чуємо ся. Коли опинимо ся в його лабах. Отже моя рада така: Привіжимо йому на шию дзвінок! Бо вважає лише! Коли він буде до нас зближати ся, то дзвінок нас остереже. А ми тоді шукть в діру і будемо безпечні. Нехай Мурлика і чорта зїсть, а таки нам нічого в дірі не вдїє. Длатого я ставлю внесенє: привязати Мурлиці дзвінок на шию — чим скорше, тим ліпше.

Славно! — запищали щурі і плескали в долоні з великої віхи. Деякі обнимали і цілували мудрого Сирюїда за його дотепну раду. А інші аж розплакали ся зі зворушення, що ось скінчить ся їх тревога о жите.

Коли-ж відтак настала тишина, промовив голова:

— Ся рада справді хосенна і спасенна. Але хто з вас, братя, возьме на себе обов'язок привязати Мурлиці дзвінок?

— Я думаю, що як хто порадив, так повинен і зробити, — обізвав ся щур Пшенничий.

— Ба, я би від сего не відмагав ся, — відповів Сирюїд, — але самі бачите: я вже старий, тай ще на погу храмаю. До такого діла треба молодшого і жвавішого, ніж я.

— Ану, молодці! зголошуйте ся! — кликав голова віча.

Та надармо кликав і заохочував до свѣтлого діла. Кожний відмагав ся і викручував ся, як міг, від сего обов'язку. Деякі навіть вирост завили, що вони не дурні наравжати себе на видочу смерть.

Вкінці порозбігали ся всі, а на вічу лишив ся сам голова і сказав до себе: „Не штука вигадати мудру раду, але її виконати — отее штука“.

ГЕЙ ПОРА

Гей пора нам засьпівати:
„Ще не вмерла наша Мати!“
Рідна Матір-Україна,
Що голубить свого сина
До серця...

Гей пора нам, добрі люди,
Наставляти сьміло груди
До борби за рідну Неньку
Й руську мову нам миленьку,
Сьвятую.

Гей пора нам всім внє взятись
До науки. Не боятись
Ні вшехпольської собани,
Ні нуга царських лайданів
Кривавих.

Гей пора! Берімсь за діло:
Станьмо в ряди усі сьміло,
Згідно, спільно, а завзято
Та й розібем на прах ната
Русинів.

Гей пора! Ще раз звизаю;
Для добра свого краю
„Не пора“ враз засьпіваймо,
Та і руи не закладаймо —
Гей пора!...

В. А. С-кий.

Представлене і Баль

в Пасайну, 11. Дж.

Молода пасайська Русь хоче переконати нашу руську суспільність, що вона жие, росте і гарно розвиває ся, і тому устроєє 21-го ж. ст. лютого 1911 — в гали п. Ковальчика на 2nd Str. ч. 86

АМАТОРСЬКЕ ПРЕДСТАВЛЕНЄ

комедії о. А. Нобікевича

Настояці

Початок о 7½ годині вечером.

Ціни місць: I-ий ряд 50 цт., II-ий 35 цт., III-ий 25 цт.

Програма вечерка дуже богата і різнородна:

Привітне слово, деклямації, сьпіви, представленє,

а по представленю

БАЛЬ

Напитки і перекуска у власнім заряді. Амааторські сили перворядні, музика найліпша — руська, а чистий дохід призначений на будову церкви сьв. о. Николая.

Коли зважити ще і то, що у нас дівчат як маку: і білявих і руських, чорнобрових-карооких, самих гарних і чесних, бо жадна з них не відрекла ся своєї віри і свого народа, але усі віддані вірною наміш народній справі і церкві, — можна сказати на певно, що хто приїде на нашу забаву, буде мати милу згадку на ціле своє жите, а може... може і долю собі найде, бо є в чім вибрати!

Тому просимо нашу „кавалерію“ зі сусідних плеїзів: Приїзжайте до нас в гості 21-го лютого, а забавите ся, як може ніколи в житю. Тож не гайте ся, легіні, а готовте ся в дорогу на

Представлене і Баль

до Пасайку, а ми Вас радо і сердечно приймемо. До побачення 21-го лютого перед Washington Day на другій улиці (2nd Street) ч. 86 на Представленю і Бали.

КОМІТЕТ

нової гр.-кат. церкви сьв. о. Николая в Пасайку.

ПОЗІР! РУСИНИ ПОЗІР!

Великий Баль

устроєє

Товариство „Запорожська Стч“

в СУБОТУ ДНЯ 11. ЛЮТОГО 1911 Р.

в McKees Rocks, Pa. на Monson Ave.

Запрошуємо всіх Русинів місце-вих і позамісцевих. Приїдїть всі, а не пожалуйте!

За добру забаву і чесну обслугу

ручати 26

Балетний Комітет.

На Шевченківські вечери
Готові відчити:
Тарас Шевченко і його значіє
— вислає за ціну \$1.00 —
EUG. HWOZYUK 6-8
437 N. 6th AVE., SCRANTON, PA.

МИХАЙЛО УГОРЧАК,
руський характеризатор

виписує різні українські і иньші костюми на представлення і характеризує по низьких цінах. Замовлення приймає що найменше на 8 днів перед представ-ленєм.

641 E. 11-th St., and floor, New York.

ТЕ. ЦО. ШЕ. НЕ. БУЛО.

НОВИНА! ВАЖНЕ НОВИНА!

Любите читати гарні байки, казки, оповіда-ня? Вишло ніяка дуже гарних книжон, ко-трих а нашім каталогу нема.

Дуже гарні оповіданя з образками для малюк і старших людей 25 ц.

Пісні про Канаду і Австрію, нове, трете і більше виданє, а гарних образков яв-ниці „Діброва“, де мучить ся Мерси. Сичинський 40 ц.

Психологія, начерки науки про людську душу 80 ц.

Сибір, I. і II. части, дуже гарно читанє і до 00 ц.

От собі казочки, а гарних образков Сичинський 15 ц.

Скоченний швіт, вітмюк а талицьких о-бразків, ою мияжотку варта прочита-ти, 202 сторін. Комітє лаш 45 ц.

Сестра, Кавочка, Чумак — народні оповіданя 15 ц.

Сестра, Кавочка, Чумак — народні оповіданя 15 ц.

Так мовіє заручити. — Книга для всіх і для нікого I, II, III, IV. части 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422,

Книжки

лі можна дістати в друкарні „Свободи“:

Америка	15
Борба клас і чому робіт-ники організують ся	15
Весела книжочка з обр.	35
В Старім і Новім краю	25
Дещо про зьвіратів	30
Емігрант	15
Жовнір	10
Журавлі	10
Житє, зарібки, організа-ції і т. п. в Спол. Дер-жавах	15
Зуб за зуб	10
Коротка Історія Руси	10
Капітал і праця	15
Казка про Жидів	15
Книжка рахункова	50
Марія	10
Многострадальний на-род	20
Навернений грішник	20
Народний рух австрє-угорських Русинів	15
Новий Завіт	2.00
О підземних скарбах	25
Оповідання	10
Про нутро землі	25
Покуса	10

„ДУШПАСТИРЬ“

се прекрасна, миро-русина церковно-народна газета.

Вона виходить у Філадельфії кожного місяця і подає красні духовні науки, різкі рідні радничко-моральні виступи та відомості як світлі. „Душпастир“ нехоче бути як листівка для всіх оголошень гр. нат. Епископської канцелярії. Її там красні образки (ілюстрації) святчих і описи їх життє. Не бреш там навіть жесел і здорових жартів.

„ДУШПАСТИРЬ“ виходить на цілий рік так в Америці як і в старім краю дуже мало, бо лише 1 дол. 20 центів.

Гроші на „Душпастир“ треба посилати поштовою переказом (money-order-ом) на адресу:

Rev. Zachary Crun, 821 N. Franklin St., Philadelphia, Pa.

Сей великий графофон можете купити за готівку або на сплату.

Сей графофон є найціннішим з усіх попередніх продажень. є унікальним і гарним часо-вимий скриничкою величезна 12 палів, дає в кожній з 6 палів високоглас, має оздобу трубу 16 палів в пересіку і спеціальний мотор. Нідійма відшнуровує в диску і мі-наповнює як такий апарат до перед-важ голосу. 10-дальний рухомий кружок на рекорді має півдюйма бере-гів. Грає все.

З повного списку можете собі вибрати числа рекордів. Си нові русино-українські рекорди спроваджені в 1 палів, грають в обох боках і коштують зсього 65 центів.

428 „Гей-ві-гоу, там півдюйма“	3221 „Зелена рута“
434 „Діти в сінях столу“	3223 „О, не забудь“
435 „Ковчезу куди йдем“	3233 „Полки-матури“
436 „Змаріт я“	3233 „Видітали брід“
436 „Сюїти яви“	3233 „Кравчик-тапач“
436 „Ой мислю“	3233 „Восілка“
597 „На горіди мала броду“	3237 Нічий тайєць
597 „Вічній півдюйма“	3240 „Ой під тавою златою“
599 „Ой лотіла задушена“	3240 „Ковчез, руский тайєць“
601 „Новий військовий марш“	3242 „Ой у полі три мушкетери“
601 „Чем так скриво“	3242 „Сигнальний марш“
601 „Вестальний марш“	3242 „Хуторок-ж мій“
640 „Буде йня таво“	3242 „Меліка — гуцул тайєць“
640 „Цісарська вартя“	3242 „Сонце низько“

Пішіть до нас по каталогі грамівних машинок, машин до шиття, бріджів, гармоній і музичних інструментів.

GLOBE RECORD & SUPPLY CO., 129 7th St., New York.

РУСИНИ!

Перестаньте переплачу-вати за одже, яку купу-єте по склепах.

Купуйте виключно тільки у Славянського Кравецького Товариства, а ощадите від 8 до 10 доларів на кожнім одязі.

БЕЗПРОВОДНО ЖАЛІТЕ ВЗОРІВ.

Пішіть на адресу:

Slavonic Tailoring Co.

131 Bleecker Str., New York City.

Власний фонд гаранційний \$100,000

зложений в урядовій касі сенту Нью-Йорк найбільше ру-чиль за знану банківську і агентську фірму

HENRY J. SCHNITZER,

141 Washington St. New York.

Користайтеся сміливо в своїх справах тої фірми, коли бажаєте ДЕШЕВ-но, ІЗВІСНО і ШКОРО ВИСТАТИ ГРОШІ до краю, СПРОВАДИ-ти КОГО з КРАЮ без тавої або РОЗСУДНО ПОДОГАДИТИ ІНТЕ-ресні МАБТКОВІ В СТАРІМ КРАЮ ЧЕРЕЗ ДОСВІДЧЕНІХ І ВІД-ПОВІДНИХ ПРАВНИКІВ. Удавайте ся з кожним справом до тої фірми, бо вона заслугоує на те. Боли хто небув оголоше-ний півдюйма під покровом борби конкурентів, то сейчас можете бути певні, що на тавої самій півдюйма шкідливо або може ще і допоміж-но продасть Вам шкідливо стару фірму банківську і агентську.

HENRY J. SCHNITZER, нотар, 141 Washington St., New York.

ВАЖНЕ ДЛЯ РОБІТНИЦЬ!

Руське Бюро Праці. Переворачай ва-ляти у власні руки. Платити добра, а права передавати безлатно. Просимо тавої до нас в подібних справах: В. Стефанов і М. Угорович, „New Manhattan“ Employment Agency, Tel. 5484 Orchard 161 E. 4th Str. New York City

Петро Ярема

русинський погребник

викопує кериці на несли, хрести-ни і всіякі інші бабани.

115 Ave. A., NEW YORK, N. Y. (між 7-ю і 8-ю ул.)

Телефон: Orchard 2568.

Русини Пінсбург! Чи ви знаєте, що гроші — то сила?

Старайтесь зібрати та підняти скла-дати свої ошадності в свійшій Банку на розі ул. Carson-a і 14-ої. Сей банк є одним з найстаріших і най-повніших банків, що цілковито забез-печує Ваші ошадності. У нас склада-ють ся гроші чернові, братські, си-рпосні і т. п. Кожний, що має у нас гроші, отримує на бажане збіг свійшій контролю.

Продіємо Корабельні Карти на найліпшій лінії, а гроші до краю вичисляємо по по-чтовім кур'є

German Savings and Deposit Bank

Cor. 14th & Carson St., South Side, Pittsburgh, Pa.

В. Е. Рок, през. А. П. Міллер, кас. Ол. Бучак, ур. банк.

Російсько-Американська Лінія.

Одинона без пересідання між Росією і Росією.

Пароходи відпливають в Нью-Йорк

„Естонія“ — 11-го лютого 1911
„Дуна“ — 25-го лютого 1911
„Бірма“ — 11-го марта 1911
„Литванія“ — 25-го марта 1911

Нові, двохрубні пароходи „Курск“, „Росія“, „Бірма“ і „Литванія“ правляють курсом по лінії: Америка — Росія — Росія — Америка. Се єдина лінія без пересідання. Пасажирів селі ліній мо-жуть порозуміти ся своєю рід-ною мовою та дістануть свої на-родні справи.

Величезну довідність селі ліній без пересідання можуть посвідчи-ти тисячі пасажирів, що їхали пародами селі ліній.

Більше потрібних податків на-ші агенти або головка заступни-цтво ліній:

A. E. Johnson & Co.,

Gen. Pass. Agents, 27 Broadway, New York.

METALLIC HEELS AND COUNTERS

Металева обцаса і зап'яток.

Для майже, кам'яних, фармерів і всіх, що роблять при важкій роботі.

Се відноситься до Вас. Вони зробили в своїй Лекції міт метал. Перетворюють чоботи і зацідять Вам гроші. Легко їх прикріпять. Кожний шавець Вам у-малюєть ас дістануть їх враз з чоботами у Вашого купця. Пішіть по книжочку, а вступіть довідатесь більше.

UNITED SHOE MASHINERY CO. Boston, Mass.

THE FIRST NATIONAL BANK OF MINERVILLE, PA.

Капітал \$50,000.00. Надвизка і нерозділені зиски \$93,000.00. Заснований 1864 року.

Правда загальний банко-вий бізнес. Вдає міжнародні моні ордери, драфти і пересилає гроші до всіх частин світа, по-зичає гроші на реальність. Де-позиції сего банку подвійся протягом останніх 5 літ і зрос-ли тепер около \$500,000.00.

Гроші пересилає через фірму Knauth Nachod & Kuhne, New York, N. Y.

ЦІНИ І ПРАВИЛА ОГОЛОШЕНЬ В „СВОБОДІ“

1) ОГОЛОШЕННЯ БІЗНЕСОВІ, які виходять довший час (від 3 міся-ців до року) вилітять ся після спеціальної тарифи, яку встановили ді-стануть на ждані листово.

1-о, 2-о або 3-и разові ОГОЛОШЕННЯ БІЗНЕСОВІ по 3 цент. від слова за кожний раз.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ, які: мітинги браге і товариства намага-ють ся до Р. Н. Союзу помістити ся безлатно один раз в рубриці „Рус в Америці“ Р. Н. Союзу.

ОГОЛОШЕННЯ ТЕАТРАЛЬНИХ ПРЕДСТАВЛЕНЬ І БАЛІВ по 2 центи від слова для браге і товариств намагають ся до Р. Н. Союзу, а для товариств намагають ся до Р. Н. Союзу по 4 центи від слова.

ПОДІЗНАВАННЯ ОСІБ І РОБОТИ по 2 центи від слова за най-менше 10 слів.

КОНКУРС ПАРОХІЙ І ЧИНІВ по 3 центи від слова.

ПРОПОЗИЦІЇ ЖЕНІТБІВ по 10 центів від слова за найменше 10 слів.

Одноразові оголошення адреси 25 центів.

2) Нагадується, що всі оголошення мають бути прислани в зовні та в цілості. В противний раз оголошення не будуть прийняті. По-сидіть ся до дрібні оголошення людина присилати також поштовою марками.

3) Кожне оголошення має бути в редакції на тиждень перед на-гою виходу таво числа „Свободи“, і після воно має бути поміщене. Ого-лошення телефоні не приймуть ся.

4) За одне оголошення або за відвідуваність оголошення ся є ча-совим браге редакції не приймуть ся оголошення, які виходять ся в ча-совий браге редакції, або в жині зли об'єднані ся в тій фірмі, яка оголошує ся в нашій газеті, нехай про се ємчає повідомити редак-цію, а коли подасть достаточні докази ошадності, вичисляє ся оголо-шення несеючої фірми; крім сего редакція дозволить всія старани, щоб ошадності тавої тавої до відвідуваності.

5) Редакція має право відкинути або перервати які небув оголо-шені, не подаючи причини.

6) Редакція має право жадати від фірми або названню осіб, щоб прислали докази, що ведуть свій бізнес чесно і ділять зможуть додер-жати того, що обіцяють в оголошенні.

7) В оголошенні не мають бути тільки правда. Редакція має право відкинути, яке підозрює ся в ошадності.

8) Оголошення мають бути тільки правдо. Редакція має право відкинути, яке підозрює ся в ошадності.

9) Оголошення мають бути тільки перо, виразно і на одній сто-роні почерку.

10) За дрібні оголошення редакція не вимірює ніяких поштових.

Свій до свого!

ШИФКАРТИ

Руська Корабельна Агенція Григорія Хунасевського члена Руського Народногo Союзу.

ВАЖНЕ! Як вилітати до стар-го краю або спровадити кого до Америки скоро і вигідно, а не вилітати до стар-го краю? На се питання дістануть відповідь в важних поясненнях, скоро нашішть лист (посткарта на-старшій) до Руської Корабель-ної Агенції. Переконаєте ся, що лист у нас можемо купити шифкарту за найташшу ціну.

Почуєте для жіночок по контрах!

Бези уже рішили ся вилітати до стар-го краю, а хочете, щоб би-ське по сивішій ся на шифру та не блукали по дорож, то перед вилітатом повідомити нас, коли і котрим транспортом вилітати, то ми вимісно агенти, котрі стрітуть Вас на станції. В случаю сивішій на три, то як прибудете до Нью-Йорку, не біда, шукаючи на сивіш, то по відпа-дають ся в різні вселенні невідповідних людей, яких часто сивіткють по улицях при станції, а котрі лише задувають, обдеруть та ще й вимісно чоловіки. Затефонуєте й станції до Руської Корабельної Агенції; номер нашого телефону є 887 ORCHARD, а наш агент сей-час прибуде і на Ваше жадане має Вам показати лист, котрий Ви нам писали і послужить чесно, як Р. К. Агенція намагає. Вилітати до Нью-Йорку, беріть нашу адресу в собі, виступайте ся до на-шого почуєть, оно багато обслуговує пасажирів, а нічого не коштує. До нас приходять по дня люди, котрі ходили до чужих агентів, а описи прийшли і переконали ся, що у свого чоловіка найлучше.

В наших Бюро цілкомують ся всія справи та старокра-єцькі і американські. Хто ємчає має яку справу, нехай удасть ся особисто або віднесе ся листово на адресу:

G. KUNASHEVSKY

179 East 3rd Str., New York, N. Y.

ПЕРША АМЕРИКАНСЬКА „РИЗНИЦЯ“

під покровом сив. Арх. Михайла.

„RYZNYCIA“, 114 Chestnut Street, SHENANDOAN, PA.

Має онлад і вибір річей церковних як:

Фелони чорні від \$30—85.00
Ризи сивітні від \$35, 40, 55, 60, 80 і вище
Стіхари від \$10, 15, 20, 25, 30, 40, 50, 60, 80, 100
Ручники, шити, хоругви з образами від \$30.00 і в.
Чаші від \$20, 35, 40, 50 і вище
Ліхтари, служебники, Евангелія від \$20, 45, 55, 60 і 80.00 дол.

Цв'їти на престол і до свечок по різній ціні.

Приймає ся замовлення на нові ризи і на направи старі ризи.

ВИРІВЛЯЄ СЯ ВІДЗНАКИ БРАТОКІ, ПАСИ і проче.

Світло церковне:

ОБВІЧНИ ВОСКОВІ (декоровані) з образами по 26 цент. за фунт, 1 на фунт, 2 на ф., 3 на ф., 4 на ф., 6 на ф., 8 на ф. і 14 на фунт.

Св'їчки воскові ручно декоровані 50 цент. за фунт, 2 на ф., 4 на ф., 6 на ф. і 8 на фунт.

Троїчі ручні ліхтари 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100.

Св'їчки воскові до надставлювані 3 на фунт 22 цт., 4 на ф. і 6 на фунт..... 22 „

Офірки воскові 16 на ф. і 18 на фунт..... 22 „

Св'їчки стеаринові..... 16 „

4 на ф., кручені 4 на ф., 6 на ф. і 1 на фунт.

Св'їчки на престол (extra) 37 цт. за фунт, воско-ві жовті 1 на ф. і 6 на фунт 30 цт.

Надило 50 і 55 цент. за фунт.

Одинона вірцево уряджена

ДРУКАРНЯ „СВОБОДИ“

виробляє добре чишплені друкарські персонал, посідає найновіші машини, я-тотоме ріжнородні гарні черески і прикраси.

Висконує

всіяні друкарські роботи

точно, гарно і по низьких цінах.

Впов. Редикції, як тожко Відділі і члени Р. Н. Союзу по-винні в усіх друкарських роботах удавати ся до своєї друкарні „Свободи“ — Адрес:

124 Hudson Street, New York, N. Y.

ДАРМ вилічите себе самі!

Ліки „Galen“ вилічили тисячі людей, вони вилічать і Вас. Пошто платити великанські суми грошей за лічен-накопи Ви можете вилічити себе самі і таво. Припліть свою точну адресу, ім'я і прозвисько і вилічить який нумер з 10 ліків Ви хочете, а ми Вам зараз вилічимо одну трибку даром. Rumatina лічить ревматизм, невралгію. Pepsola лічить болізни жолудка і т. п. внутрішні недуги. Fortola, патентований лік для нервовних, ослабле-них та утративших полові сили. Sanquinola вилічує лихорадку, малокровність і др. Asmola лічать зі зна-менитим успіхом всі грудні болізни, як чахотку, астму і хронічний кашель. Virola лічить трипер, ви-ливи і т. п. Немога вилічать в короткім часі геморо-їди і затросєє крові. Merpola цілкомують лічить сифі-ліс і рана по тілі. Pelagresce являє ся хорощим лі-ком проти випадання волосся і болу голови. Proflacta вилічує в короткім часі всі жіночі недуги. Пішіть до

GALEN CHEMICAL CO., 2121 Broadway, New York City.
Moved to 1947 Broadway.

Лічу лишень мушци!

Спеціальні і за-разливі слабо-сти мушци.

Чи Ви єсте дитини якою спеціальною сла-бостю і чи хочете віддати ся від ошкву довіреного лікаря?

Занежачення крові; скріпні висипки; болі в роті, горлі і на лівні.

Чи Вам випадє волосє? Чи туди Вам в уст і чи маєте несприятний відміх? Чи болять Вас зуби або миса? Чи маєте біль голови або ліквісь болі в інших частях тіла? Чи ризує Вам на шкіряну ошкву в по-висних случаях.

Чи не тавоїштесь Ви простити вчоті прав-ворови і природі? Чи не відшавсь ошкву в хроботі? Чи єсте замурені? Чи єсте надмірно нервовні, ослаблені і чи не тавоїштесь ошкву? Чи тавоїштесь не-між, прихвилені і несеючі вимовляють Вашу працю як попередню? — Приходіть до мене а я Вам поможу вилічитися.

Порада і оглядини безлатні.

УРЯДОВІ ГОДИНИ: Від 10-ої рано до 4-ої попол. і від 6-ої до 8-ої вечер. В неділі і свята від 10-ої рано до 1-ої попол.

Dr. GEARY

151 West 23rd St., New York, N. Y.

Зголошують ся по ошкву лікарямусь мушци звати ся особисто до огляди, новий ласковий порадник кожному як сивішій слабості. Не пішіть до нас, але приходіть самі.

45-18

Відповідне средство у відповідній часі.

Нераз кладучи ся спати по-чуває ся ціла родина добре, од-нак слабість часто приходять серед ночі. Дитина приміром сильно починає кашляти і в плачови звертаєть до матери, що її болять горло. Личаєть також, що хтось в родині серед-ноччю зісхав захопленій неврал-гією, або астма не дає комує спати, справляючи йому терп-ня і він борєть ся віддих. Так можуть минати цілі години, за-ки приїде лікар. В таких слу-чаях Pain Expeller є неоцін-ним средством.

Держіть сей лік під руками на случай потреби. Се є конеч-ністю, щоб залобити в наглих случаях, заки лікар зможе до нас прийти. Перестуджене не буде небезпечне в наслідках, если ужити скоро Pain Expel-ler. Сей лік можемо купити в усіх аптеках по 25 і 50 центів бутелька. Стережіть ся підо-бних ліків і зверніть увагу на отен вінегу. Правдивий Pain Expeller находит ся лиш в та-ким опакованю.

39—

F. AD. RICHTER & Co.

215 Pearl St., New York City.

Ріхтера Congo-пінюльки усувають несприятність жолудка.

Оден з найбільших броварів в Америці.

Варить пиво на краєвий спосіб, без всяких примі-шок.

Хто лиш раз поконтує сего пи-ва, то иншого вже не буде пияти.

Голова від него ніколи не болять, бо єсть здорове і поживне.

Се треба его врем-тю хвалити, бо добре само за себе говорить.

E. ROBINSON'S SONS,

Lager Beer Brewery,
435 to 455 N. 7-th Str., Scranton, Pa.

Telephone calls:
General Office 2383, Night Call 4854.